

قانون معادن ایران
مصوب ۱۳۷۷/۰۲/۲۷
معاونت حقوقی ریاست جمهوری
و
آیین نامه اجرایی قانون معادن
با

تصویب نامه شماره ۲۶۱۲۴۸/ت۴۳۵۰۵ ه مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۷

قانون معادن

مصوب ۱۳۷۷، ۰۲، ۲۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - تعریف واژه های به کار رفته در این قانون به شرح زیر است

الف (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - ماده معدنی (کانی): هر ماده یا ترکیب طبیعی که به صورت جامد یا گاز یا مایع و یا محلول در آب در اثر تحولات زمین شناسی به وجود آمده باشد.

ب (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - معدن: به محدوده ای اطلاق می شود که شامل ذخیره معدنی است.

پ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - منبع معدنی: تمرکز یا انباشت طبیعی یک یا چند ماده معدنی در زیر یا روی زمین و یا محلول در آب است.

ت (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - عملیات معدنی: عبارت از اکتشاف، تجهیز، استخراج، کانه آرای و فرآوری است.

ث (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - اکتشاف: تجسس ارادی بمنظور یافتن کانسار است که شامل عملیاتی از جمله موارد زیر می باشد:

- ۱ - آتاریابی و نمونه برداری و آزمایشات کمی و کیفی.
- ۲ - بررسیهای زمین شناسی، ژئوفیزیکی و ژئوشیمیایی و مانند آنها و انجام اموری که برای اینگونه بررسیها لازم باشد.
- ۳ - حفاری روباز و زیرزمینی.

۴ - تعیین شکل و کیفیت و کمیت ذخیره معدنی و تهیه نقشه های مربوطه.

ج (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - کانه (کانسنگ): مواد معدنی یا کانیهای موجود در کانسار که دارای ارزش اقتصادی است.

چ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - ذخیره معدنی (کانسار): منبع معدنی که بهره برداری از آن سودآور و مقرون به صرفه است.

ح (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - ذخیره: میزان وزنی یا حجمی کانه (کانسنگ) موجود در ذخیره معدنی (کانسار) است.

خ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - اکتشاف: مجموعه عملیات و تجسس ارادی که به منظور یافتن (کانسار) انجام می گیرد و شامل عملیاتی از جمله موارد زیر است: ۱- نمونه برداری و انجام آزمایش های کمی و کیفی ۲- بررسیهای زمین شناسی، سنجش از راه دور، ژئوشیمیایی، ژئوفیزیکی و امثال آن ۳- حفاری روباز و زیرزمینی ۴- حفر گمانه و چاه پیمایی ۵- تعیین شکل، کیفیت و کمیت ذخیره معدنی و تعیین نقشه های مربوطه.

د (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - استخراج: مجموعه عملیاتی است که به منظور جدا کردن کانه (کانسنگ) از ذخیره معدنی (کانسار) و انتقال آن به محل انباشت مواد انجام می گیرد.

ذ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - محل انباشت مواد: محلی خارج از کارگاههای استخراج؛ تونلها و چاهها که مواد استخراج شده در آنجا انباشته

می شود.

ر (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - کانه آرایبی: کلیه عملیات فیزیکی، شیمیایی و یا فیزیکی - شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه (کانسنگ) و یا تفکیک کانه ها (کانسنگها) از یکدیگر انجام می گیرد.

ز (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - فرآوری: عملیاتی که بر روی مواد خام معدنی یا مواد کانه آرایبی شده، انجام و موجب تولید مواد اولیه صنعتی می شود.

ژ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - مواد باطله: موادی که در نتیجه استخراج یا کانه آرایبی از کانه (کانسنگ) جدا می شود.

س (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - خاک صنعتی: خاکی که به دلیل خواص فیزیکی و یا شیمیایی ویژه مصارف صنعتی مختلف دارد.

ش (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - سنگ تزئینی: سنگهای متبلور و غیر متبلور رسوبی آذرین و دگرگونی از قبیل مرمر، شبه مرمر (مرمریت)، تراورتن، گرانیت و امثال آنها که حاوی کانه (کانسنگ) قابل تفکیک در شرایط کنونی نیست و عمل آوری آنها نظیر برش و میقل، رایج و مقرون به صرفه است.

ص (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - سنگ لاشه ساختمانی: سنگهای مختلف موجود در طبیعت که در شرایط کنونی حاوی کانه (کانسنگ) قابل تفکیک نبوده و عمل آوری آن رایج و معمول و یا مقرون به صرفه نباشد و بنا به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت، سنگ تزئینی نیست و در پی یا دیوار چینی ساختمانی، راهسازی و دیواره سازی و نظایر آن به کار می رود.

ض (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - پروانه اکتشاف: مجوزی است که برای انجام عملیات اکتشاف مواد معدنی در محدوده مشخص از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر می شود.

ط (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - گواهی کشف: تأییدیه ای که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت، پس از اتمام عملیات اکتشافی و کشف ذخیره به نام دارنده پروانه اکتشاف صادر می شود.

ظ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - کاشف: به شخصی اطلاق می شود که گواهی کشف به نام وی صادر شده است.

ع (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - بهره برداری: مجموعه عملیاتی که به منظور استخراج و کانه آرایبی و به دست آوردن مواد معدنی قابل فروش انجام می گیرد.

غ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - پروانه بهره برداری: مجوزی که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت برای بهره برداری از معادن در محدوده ای مشخص صادر می گردد.

ف (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - بهره بردار: شخص حقیقی یا حقوقی که دارای پروانه بهره برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

ق (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - اجازه برداشت: مجوزی که از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت برای تأمین مصالح ساختمانی مورد نیاز طرح‌های عمرانی و برداشت واریزه‌ها، ذخایر محدود کشف شده و برداشت جزئی از یک ذخیره معدنی و نیز عملیات آزمایشگاهی صادر می‌شود.

ک (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - معادن بلامعارض: معدنی که فاقد بهره بردار است یا واگذاری آن از نظر این قانون منعی ندارد.

گ (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - حقوق دولتی: به سهم دولت که ناشی از استخراج، بهره برداری و برداشت هر واحد از ماده یا مواد معدنی است اطلاق می‌شود.

ماده ۲ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - در اجرای اصول چهل و چهارم و چهل و پنجم قانون اساسی مسوولیت اعمال حاکمیت دولت بر معادن کشور و حفظ ذخائر معدنی و نیز صدور اجازه انجام فعالیت‌های معدنی مقرر در این قانون و نظارت بر امور مزبور و فراهم آوردن موجبات توسعه فعالیت‌های معدنی، دستیابی به ارزش افزوده مواد خام معدنی، توسعه صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده، ایجاد اشتغال در این بخش و نیز افزایش سهم بخش معدن در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور به عهده وزارت معادن و فلزات می‌باشد. اعمال حاکمیت مذکور در این ماده نمی‌تواند مانع اعمال مالکیت اشخاص حقیقی و حقوقی در محدوده مقررات باشد.

ماده ۳ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - مواد معدنی به شرح زیر طبقه بندی می‌شوند:

الف) مواد معدنی طبقه یک عبارتند از (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲):

سنگ آهک، سنگ گچ، شن و ماسه، خاک رس، صدف دریایی، پوکه معدنی، نمک آبی و سنگی، مارن، سنگ لاشه ساختمانی و نظایر آنها.

ب) مواد معدنی طبقه دوم عبارتند از:

۱ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - مواد معدنی آهن، طلا، کرم، قلع، جیوه، سرب، روی، مس، تیتانیوم، آنتیموان، مولیبدن، کبالت، تنگستن، کادمیوم و سایر فلزات.

۲ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - نیتراتها، فسفاتها، بوراتها، نمکهای قلیایی، سولفاتها، کربناتها، کلروریتها به استثناء مواد یاد شده در طبقه یک و نظایر آنها.

۳ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - میکا، گرافیت، تالک، کائولن، نسوزها، فلدسپات، سنگ و ماسه سیلیسی، پرلیت، دیاتومیت، زئولیت، بوکسیت، خاک سرخ، خاک زرد، خاکهای صنعتی و نظایر آنها.

۴ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - سنگها و کانیهای قیمتی و نیمه‌قیمتی مانند الماس، زمرد، یاقوت، یشم، فیروزه، انواع عقیق و امثال آنها.

۵ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - انواع سنگهای تزئینی و نم

۶ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - انواع زغال سنگها و شیلها، قیر طبیعی و سنگ آسفالت طبیعی

۷ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - مواد معدنی قابل استحصال از آبها و نیز گازهای معدنی به استثناء گازهای هیدروکربوری

۸ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - مواد معدنی موجود در فلات قار

پ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - مواد معدنی طبقه سه عبارتند از:

کلیه هیدروکربن ها، به استثناء زغال سنگ مانند: نفت خام، گاز طبیعی، پلمه سنگهای نفتی، ماسه های آغشته به نفت و امثال آنها

ت (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - مواد معدنی طبقه چهار عبارت هستند از:

کلیه مواد پرتوزا اعم از اولیه و ثانویه.

تبصره ۱ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - طبقه آن دسته از مواد معدنی که در این ماده مشخص نشده یا مورد تردید باشد و نیز طبقه موادی شامل چند ماده از یک طبقه و موادی از طبقه دیگر، برحسب نوع، اهمیت و ارزش این مواد به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و

تصویب شورای عالی معادن تعیین می شود.

تبصره ۲ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - آیین نامه اجرائی در موارد اختلاط مواد طبقه یک تا سه با مواد طبقه چهار، نحوه بهره برداری و ادامه فعالیت، به پیشنهاد مشترک وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان انرژی اتمی ایران ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب

هیأت وزیران می رسد.

ماده ۴ - سیاستگذاری اجرائی و هماهنگی در مورد طبقات مواد معدنی با رعایت قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاستهای کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی و در چهارچوب این قانون به جز

موارد مربوط به وزارتخانه های نفت و نیرو و سازمان انرژی اتمی ایران در حیطه وظایف وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

ماده ۴ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - امور مربوط به مواد معدنی طبقات یک و دو به استثنای شن و ماسه معمولی و خاک رس معمولی در

چهارچوب مقررات این قانون در حیطه وظایف وزارت معادن و فلزات می باشد.

تبصره - تشخیص معمولی بودن شن و ماسه و خاک رس با وزارت معادن و فلزات است.

فصل دوم - اکتشاف

ماده ۵ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - اکتشاف ذخایر معدنی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی مجاز انجام می شود. وزارت صنعت، معدن و

تجارت مکلف است بستر لازم را برای اکتشاف ذخایر معدنی در سراسر کشور برای اشخاص حقیقی و حقوقی فراهم کند.

تبصره ۱ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - دولت مکلف است در لایحه بودجه سالانه، نسبت به تأمین اعتبار لازم جهت ایجاد بستر مناسب برای

اکتشاف ذخایر معدنی در سراسر کشور اقدام نماید.

تبصره ۲ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وزارت صنعت، معدن و تجارت می تواند از طریق سازمانهای توسعه‌ای با رعایت قوانین و مقررات مربوط، در صورت عدم وجود متقاضی از بخش غیر دولتی، نسبت به اکتشاف و شناسایی ذخایر معدنی در مناطق کمتر توسعه یافته اقدام نماید.

تبصره ۳ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و ارگانهای مرتبط مانند وزارت نفت موظفند به منظور تجمیع و هم افزایی نتایج فعالیتهای تولید اطلاعات پایه زمین شناسی و اکتشافی برای بهره برداری کاربران اطلاعات خود را به طور مستمر در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار دهند.

ماده ۶ - اکتشاف ذخائر معدنی، منوط به صدور پروانه اکتشاف توسط وزارت معادن و فلزات است. چگونگی اخذ پروانه، ضوابط اکتشاف، مدت اعتبار پروانه، انتقال حقوق متعلق به آن پروانه و نیز سایر موارد ضروری مربوط برابر مفاد این قانون در آئین نامه اجرایی تعیین خواهد شد.

تبصره ۱ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - اکتشاف حین بهره برداری نیاز به صدور پروانه اکتشاف ندارد، لکن در صورت کشف ذخیره یا ماده معدنی جدید گواهی کشف دارنده پروانه بهره برداری به ترتیب با رعایت مفاد این قانون اصلاح یا گواهی جدید صادر خواهد شد.

تبصره ۲ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - متقاضیان پروانه اکتشاف موظفند در زمان تعیین و تحویل محدوده بلامعارض، مبلغی را بر اساس تعرفه ای که سالانه از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت پیشنهاد می شود و در شورای عالی معادن به تصویب می رسد پرداخت نمایند.

تبصره ۳ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - دارندگان پروانه اکتشاف به استثناء مالک یا مالکان شخصی در ملک خود یا موقوفات موظفند از زمان صدور پروانه اکتشاف، سالانه به ازاء هر کیلومتر مربع از محدوده اکتشافی، مبلغی را به دولت پرداخت نمایند. میزان این مبلغ هر سال به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن تعیین می شود.

تبصره ۴ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - درآمدهای ناشی از اجرای تبصره های (۲) و (۳) این ماده به حساب خزانه داری کل واریز و معادل آن در بودجه سالانه وزارت صنعت، معدن و تجارت برای توسعه معادن با اولویت اکتشاف منظور می گردد.

ماده ۷ - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است پس از رسیدگی به گزارش عملیات اکتشاف که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی ذی صلاح گواهی شده است و تأیید آن نسبت به صدور گواهی کشف به نام دارنده پروانه اکتشاف اقدام می نماید. در گواهی کشف باید نوع یا انواع ماده معدنی کشف شده، کمیت و کیفیت آن، حدود و مساحت زمین مورد اکتشاف و هزینه عملیات اکتشافی ذکر شود. گواهی کشف با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت ظرف یک سال از تاریخ صدور قابل انتقال به اشخاص ثالث است.

ماده ۷ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وزارت معادن و فلزات مکلف است پس از رسیدگی و تأیید عملیات اکتشافی نسبت به صدور گواهی کشف، بنام دارنده پروانه اکتشاف اقدام نماید. در این گواهی نوع یا انواع ماده معدنی کشف شده، کمیت، کیفیت، حدود، مساحت و هزینه عملیات اکتشافی باید ذکر شود. گواهی مزبور باتأیید وزارت معادن و فلزات ظرف یک سال از تاریخ صدور، قابل انتقال به اشخاص ثالث خواهد بود.

تبصره (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - در صورت عدم دستیابی به کانه (کانسنگ) پس از انجام عملیات اکتشافی حقی برای دارنده پروانه

اکتشاف ایجاد نمی شود.

تبصره ۱ - چگونگی اجرای ماده فوق بخصوص در صورت عدم تائید عملیات اکتشافی، در آئین نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

تبصره ۲ - در صورت عدم دستیابی به کانه پس از انجام عملیات اکتشافی، حقی برای دارنده پروانه اکتشاف ایجاد نمی شود.

ماده ۸ - دارندگان گواهی کشف می توانند حداکثر ظرف یک سال پس از صدور گواهی کشف، درخواست خود را برای اخذ پروانه بهره برداری معدن کشف شده، تسلیم وزارت معادن و فلزات نمایند. عدم تسلیم درخواست مزبور در مهلت مقرر موجب سلب حق اولویت یاد شده، از آنان خواهد شد.

تبصره - در صورت عدم تسلیم به موقع درخواست یاد شده، هزینه های اکتشافی مندرج در گواهی کشف، توسط بهره بردار ذخیره معدنی مکشوفه به دارنده گواهی مذکور به ترتیبی که در آئین نامه اجرائی این قانون مشخص خواهد شد پرداخت می گردد.

فصل سوم - بهره برداری

ماده ۹ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - بهره برداری از ذخایر معدنی، به جز موارد مربوط به وزارتخانه های نفت و نیرو و سازمان انرژی اتمی ایران مستلزم اخذ پروانه بهره برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت است. پروانه بهره برداری سندی رسمی، لازم الاجراء، قابل معامله، تمديد و توثیق است که متضمن حق انتفاع دارنده پروانه از ذخیره معدنی مندرج در پروانه و نیز دربردارنده تعهدات وی در اجرای مفاد

آن می باشد. مدت هر دوره بهره برداری حداکثر تا بیست و پنج سال است.

تبصره ۱ (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - مؤسسات مالی نظیر بانکها مکلفند معادن دارای پروانه بهره برداری را به عنوان وثیقه و تضمین اعطاء و

بازپرداخت تسهیلات مالی بپذیرند.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - بهره برداران از ذخایر معدنی طبقه دو به استثناء بهره برداران کاشف و یا دارندگان گواهی کشف مکلفند حداکثر نیم درصد (۵ / %) از محصول استخراج شده در سر معدن یا بهای آن را به نرخ روز به اختیار کاشف از تاریخ شروع به

استخراج حداکثر به میزان ذخیره مندرج در گواهی کشف تا حداکثر بیست و پنج سال به عنوان حق اکتشاف به وی بپردازند.

تبصره ۳ (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - شرایط و چگونگی صدور پروانه بهره برداری و مدت اعتبار هر دوره بهره برداری و نیز ضوابط تعیین

درصد مذکور در تبصره (۲) در آیین نامه اجرائی این قانون تعیین می شود.

ماده ۱۰ - بهره برداران از ذخایر معدنی بلامعارض به استثناء کاشفان فقط در مهلت مقرر در ماده (۷) از طریق مزایده ای که شرایط آن به ترتیبی که در آیین نامه اجرائی این قانون خواهد آمد، از بین اشخاص حقیقی و حقوقی که به موجب قوانین کشور مجاز به فعالیت اقتصادی

در ایران می باشند، انتخاب می گردند.

ماده ۱۰ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - عاملین بهره برداری از ذخایر معدنی عبارتند از

تبصره ۱ (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - تولید کنندگان مواد معدنی فرآوری شده، واحدهای صنعتی مصرف کننده مواد معدنی، متخصصان حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال فعالیت های معدنی، کاشفان معدن مربوط که در مهلت مقرر در ماده (۷) موفق به تسلیم درخواست اخذ پروانه بهره برداری نشده اند و شرکتهای تعاونی معدنی متشکل از کارکنان معادن در صورتی که دارای صلاحیت فنی و مالی باشند به

ترتیب، مطابق آیین نامه اجرائی این قانون در زمان واگذاری، در شرایط مساوی در اولویت می باشند.

تبصره ۲ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وزارت صنعت، معدن و تجارت پس از اجرای این ماده و تشریفات قانونی، در صورت نبود متقاضی، با

تصویب شورای عالی معادن رأساً در مورد بهره برداری از ذخایر معدنی بلامعارض اقدام می نماید.

الف - اشخاص حقیقی و حقوقی زیر با تشخیص و اجازه مستقیم وزارت معادن و فلزات.

۱ - دارندگان گواهی کشف، در مهلت مقرر در ماده ۸ .

۲ - واحدهای تولید کننده مواد معدنی فرآوری شده با ارزش افزوده تر تا مرحله تولید مواد اولیه صنعتی، از معادن بلامعارض تا زمانی که به تولید ادامه می دهند.

۳ - واحدهای صنعتی مصرف کننده مواد معدنی از معادن بلا معارض، تا زمانی که به تولید ادامه می دهند.

۴ - متقاضیان بهره برداری که متخصص معدن یا زمین شناسی بوده و یا بین آنها حداقل یک نفر از متخصصین مذکور وجود داشته باشد، از معادن بلامعارض تا زمانی که ترکیب فوق را دارا باشد.

ب - واحدها یا شرکتهای تابعه و وابسته به وزارت معادن و فلزات بنا به ضرورت.

واحدها و شرکتهای مذکور می توانند با استفاده از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی صلاحیتدار و یا با مشارکت آنها از ذخایر معدنی بهره برداری کنند.

ج - شرکتهای تعاونی معدنی متشکل از کارکنان معادن.

تبصره ۱ - در صورتی که متقاضیان بهره برداری متعدد باشند و یا متقاضیان در عداد بندهای فوق نباشند، مقررات مربوط به بخش معاملات دولتی قانون محاسبات عمومی ملاک عمل می باشد.

تبصره ۲ - شناسنامه هر معدن در بردارنده مشخصات معدن، کمیت و کیفیت ذخیره معدنی، ارزیابی فنی و اقتصادی شامل نرخ بازگشت داخلی سرمایه، الزامات اجرائی عملیات معدنی، استخراج بهینه ذخیره مزبور و رعایت اصول ایمنی و حفاظت فنی و سایر موارد ضروری است. ذخیره معدنی قطعی مندرج در شناسنامه توسط وزارت معادن و فلزات تضمین خواهد شد و به عنوان وثیقه قابل قبول می باشد.

تبصره ۳ - پروانه بهره برداری سندی است رسمی، لازم الاجرا، حاوی مدت بهره برداری براساس شناسنامه معدن و طرح بهره برداری مصوب، قابل تمدید، قابل معامله و انتقال به اشخاص ثالث که متضمن حق انتفاع دارنده پروانه از ذخیره معدنی و نیز در بردارنده تعهدات وی در اجرای مفاد آن می باشد. مدت هر دوره بهره برداری با توجه به موارد فوق و ذخیره موجود تا حداکثر ۲۵ سال با حق اولویت تمدید برای دارنده پروانه تعیین می شود.

ماده ۱۱ - وزارت معادن و فلزات مکلف است در صدور پروانه اکتشاف و بهره برداری از معادن به خانواده های شهدا و جانبازان و

ایثارگران و شرکتهای تعاونی و سهامی افراد واجد شرایط محلی، با رعایت مفاد این قانون اولویت دهد.

ماده ۱۲ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - شورای عالی معادن برای ایجاد وحدت رویه و هماهنگی در انجام تکالیف و اختیارات تعیین شده در این قانون و حفظ حقوق دولت و دارندگان پروانه فعالیتهای معدنی و همچنین ایجاد امنیت سرمایه گذاری در این بخش با ترکیب زیر تشکیل می شود:

۱- وزیر صنعت، معدن و تجارت (رئیس)

۲- یک نفر از قضات عالی رتبه به انتخاب رئیس قوه قضائیه

۳- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

۴- معاون امور معدنی وزیر صنعت، معدن و تجارت (دبیر)

۵- رئیس سازمان جنگلها، منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

۶- یک نفر حقوقدان آشنا به قوانین حوزه صنعت و معدن با معرفی وزیر صنعت، معدن و تجارت

۷- رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

۸- یک نفر از مدیران معدنی ستاد وزارت صنعت، معدن و تجارت با معرفی وزیر

۹- یک نفر از متخصصین صاحب‌نظر در امور معدنی به انتخاب شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی معدن کشور

۱۰- یک نفر از بهره‌برداران با تجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب خانه معدن

۱۱- یک نفر از بهره‌برداران باتجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

تبصره ۱ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - شورای عالی معادن می‌تواند اشخاص حقیقی یا حقوقی را به عنوان مطلع، ذی‌نفع یا کارشناس بدون حق

رأی برای حضور در جلسه دعوت نماید.

تبصره ۲ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - اعضاء انتخابی شورای عالی معادن برای مدت چهار سال تعیین می‌شوند و انتخاب مجدد آنان بلامانع

است.

تبصره ۳ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وظایف و اختیارات شورای عالی معادن به شرح ذیل است:

الف - اتخاذ تصمیم در موارد اختلاف دارندگان پروانه فعالیت معدنی در صورت توافق طرفین مبنی بر حکم به داوری از سوی شورای عالی معادن

ب - تشخیص و اصلاح و تغییر کمیّت و کیفیت ذخیره معدنی و کاهش یا افزایش محدوده‌های بهره‌برداری به تناسب میزان ذخیره و استخراج

پ - تشخیص موارد خارج از اختیار دارندگان مجوز عملیات معدنی

ت - تأثیر محاسبه حقوق دولتی استخراج واقعی کمتر از میزان مندرج در پروانه بهره‌برداری

ث - سایر موارد مندرج در این قانون و آیین‌نامه اجرائی آن

ج - تشخیص و تعیین معادن بزرگ و نحوه بهره‌برداری از آنها

تبصره ۴ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - تصمیمات شورای عالی معادن با حداقل چهار رأی، قطعی و لازم‌الاجراء است. ولی این امر مانع اعتراض

در دیوان عدالت اداری نیست.

تبصره ۵ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - دبیرخانه شورای عالی معادن در محل وزارت صنعت، معدن و تجارت تشکیل می‌شود.

تبصره ۶ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون صنایع و معادن و انتخاب مجلس

شورای اسلامی، به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی معادن شرکت خواهد نمود.

تبصره ۷ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - مصوبات شورای عالی معادن پس از تأیید وزیر صنعت، معدن و تجارت قابل اجراء است.

ماده ۱۳ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وزارت صنعت، معدن و تجارت میتواند با تشخیص خود بر اساس تعاریف این قانون اجازه برداشت

محدود صادر کند.

ماده ۱۴ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - دارنده پروانه بهره‌برداری باید درصدی از بهای ماده معدنی موضوع پروانه را به نرخ روز در سر معدن

به صورت استخراج شده یا کانه‌آرایی شده یا فرآوری شده در چهارچوب بودجه مصوب با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب

شورای عالی معادن به عنوان حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت نماید. ضوابط تعیین زمان و میزان درصد یادشده با

توجه به عوامل مؤثری همچون محل و موقعیت معدن، شرایط و موقعیت منطقه، میزان و نوع کانه آرابی، وضعیت ذخیره معدنی، روش استخراج، تعهدات و سود ترجیحی بهره بردار در آیین نامه اجرائی این قانون مشخص می شود. درآمدهای حاصل از اجرای این ماده به حساب خزانه داری کل کشور منظور می گردد.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - مبنای قیمت پایه ماده معدنی به منظور تعیین حقوق دولتی در ماده معادنی که از طریق مزایده موضوع ماده (۱۰) این قانون واگذار می شود، در آیین نامه اجرائی تعیین می شود.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - درصد یادشده برای میزان ماده معدنی کانه آرابی شده یا فرآوری شده فقط برای دارندگان پروانه بهره برداری معادن که اقدام به عملیات کانه آرابی یا فرآوری ماده معدنی می نمایند، تعیین می شود. در غیر این صورت بهای ماده معدنی مستخرجه در سر معدن برای تعیین درصد مذکور ملاک است.

تبصره ۳ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - حقوق دولتی برای دارندگان اجازه برداشت، میانگین حقوق دولتی معادن مجاور محل برداشت است. بررسیهای آزمایشگاهی و کاربردی تا میزان یک تن از پرداخت حقوق یاد شده معاف است.

تبصره ۴ (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - دولت مکلف است درآمد حاصل از اجرای این ماده را همه ساله در بودجه سالانه منظور نماید تا حداقل شصت و پنج درصد (۶۵٪) آن در چهارچوب قوانین و مقررات مالی کشور و در راستای اجرای بهینه تکالیف و مأموریتهای توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت هزینه گردد.

تبصره ۵ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - بهره برداران معادنی که در جهت بهره برداری بهینه و فرآوری و میانت از ذخایر معدنی، ارتقاء بهره وری و تحقیق و توسعه و اکتشاف و حفظ محیط زیست در معدن مربوط اقدام نمایند، با تأیید شورای عالی معادن از پرداخت حداکثر تا بیست درصد (۲۰٪) حقوق دولتی معاف می باشند.

تبصره ۶ (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - دولت مکلف است پانزده درصد (۱۵٪) از حقوق دولتی وصولی را به اعتبارات همان استان اضافه نماید، به طوری که تمام اعتبار یاد شده جهت ایجاد زیرساخت و رفاه و توسعه شهرستان با اولویت بخشی که معدن در آن واقع شده، اختصاص یابد.

تبصره ۷ (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - میزان استخراج مندرج در پروانه بنا به درخواست بهره بردار و تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت قابل افزایش یا کاهش است. حقوق دولتی بر اساس آخرین اصلاحات به میزان مندرج در پروانه اخذ می گردد و در مواردی که عدم استخراج به میزان مندرج در پروانه بهره برداری، خارج از ید و اراده بهره بردار باشد، با تأیید شورای عالی معادن می تواند برابر میزان استخراج واقعی محاسبه گردد.

تبصره ۸ (الحاقی ۱۳۹۴، ۰۲، ۰۱) - مواد خام معدنی در صورت صادرات به خارج مشمول معافیت مالیات از صادرات نمی شوند.

تبصره ۹ (الحاقی ۱۳۹۴، ۰۲، ۰۱) - دولت اجازه قیمت گذاری مواد معدنی غیرانحصاری که در بازار رقابتی تولید و عرضه می شود را نداشته و ملاک تعیین قیمت عرضه و تقاضا خواهد بود.

تبصره ۱۰ (الحاقی ۱۳۹۴، ۰۲، ۰۱) - بهره برداران معادنی که جهت پژوهش های کاربردی به منظور ارتقای بهره وری، فناوری، بهینه سازی مصرف انرژی یا تولید علم در حوزه معدن و فرآوری مواد معدنی با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به انعقاد قرارداد با

دانشگاهها و مراکز آموزشی عالی و پژوهشی (دارای دانشجو در مقاطع تحصیلی تکمیلی) می کنند از پرداخت حقوق دولتی معادن تا ده درصد (۱۰%) و حداکثر پنجاه میلیارد ریال در هر سال معاف می باشند.

آیین نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ آن توسط وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۱۱ (الحاقی ۰۱، ۰۲، ۱۳۹۴) - مصادیق مواد معدنی خام مشمول تبصره (۸) این ماده با پیشنهاد شورای عالی معادن و تصویب شورای اقتصاد تعیین و ابلاغ می شود.

ماده ۱۵ - مواد باطله حاصل از عملیات استخراج و بهره برداری از معادن در صورت عدم استفاده بهره بردار از آن پس از انقضای مدت ذکر شده در پروانه یا اجازه برداشت متعلق به دولت بوده و به طریقی که وزارت معادن و فلزات صلاح بداند استفاده خواهد شد.

ماده ۱۶ - وزارت معادن و فلزات موظف است به منظور تشویق سرمایه گذاری برای تولید مواد معدنی فرآوری شده، واحدهای مربوطه را زیر پوشش نظارتی و حمایتی و هدایتی خود قرار داده و از سرمایه گذاری بخش غیردولتی در این امور حمایت نماید و در این باره مطالعات امکان سنجی و تهیه طرحهای تیپ انجام دهد. چگونگی آن در آیین نامه اجرایی مشخص خواهد شد.

ماده ۱۷ - دولت موظف است به منظور توسعه فرآوری و صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده بیشتر و نیز گسترش فعالیتهای اکتشافی و بهره برداری، پیشنهاد وزارت معادن و فلزات در رابطه با خط مشی های تولیدی، بازرگانی، مالی و پولی مرتبط را مورد بررسی قرار داده، در صورت تصویب در برنامه های توسعه منظور نماید و برای تحقق آن در لوایح بودجه سالانه کشور پیش بینی لازم را به عمل آورد.

تبصره - وزارت معادن و فلزات مکلف است گسترش فرآوری مواد معدنی و صادرات آنرا در اولویت برنامه های اجرایی خود قرار دهد.

فصل چهارم - مقررات عمومی

ماده ۱۸ - وزارت معادن و فلزات مکلف است وضع بهره برداران فعلی را به تدریج پیش از انقضای اعتبار مجوزهای صادره، با این قانون تطبیق داده، در صورت انجام تعهدات مربوط، برای آنان پروانه بهره برداری جدید صادر نماید. در هر حال اقدامات یاد شده نباید به هیچ وجه به حقوق مکتسبه بهره برداران لطمه ای وارد سازد.

ماده ۱۹ - هر کس بدون اخذ پروانه اکتشاف یا بهره برداری و یا اجازه برداشت اقدام به حفاریهای اکتشافی، استخراج، برداشت و بهره برداری مواد معدنی نماید، متصرف در اموال عمومی و دولتی محسوب می شود و با او برابر قوانین و مقررات مربوط رفتار خواهد شد. در این موارد مأموران انتظامی موظفند حسب درخواست وزارت معادن و فلزات بلافاصله از اینگونه عملیات جلوگیری و متهم یا متهمان را برای صدور حکم به مراجع قضائی معرفی نمایند. وزارت معادن و فلزات مکلف است ضمن انجام اقدامات لازم، بموقع درخواست ضرر و زیان ناشی از جرم را به مرجع قضائی مربوط تسلیم نماید.

تبصره ۱ (اصلاحی ۰۷، ۰۵، ۱۳۸۶) - اینگونه اقدامات از مصادیق جرم مشهود است و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است وظایف قانونی خود را در این موارد انجام دهد.

تبصره ۲ (الحاقی ۰۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - هرگونه تصرف اشخاص حقیقی یا حقوقی در محدوده دارای مجوز عملیات معدنی بدون داشتن حکم از مراجع قضائی، تصرف عدوانی محسوب می شود. در این موارد نیروی انتظامی موظف است حسب درخواست دارندگان مجوز یا وزارت صنعت، معدن و تجارت، بلافاصله نسبت به رفع تصرف و مزاحمت اقدام و متهم یا متهمان را به مراجع قضائی معرفی نماید.

تبصره ۳ (الحاقی ۰۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - مزاحمت اشخاص حقیقی یا حقوقی به نحوی که مانع عملیات معدنی شود، جرم تلقی و مجرم ضمن جبران خسارت، به حبس از یک تا شش ماه و یا پرداخت جریمه نقدی معادل دو برابر خسارت وارده محکوم می شود.

ماده ۲۰ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - وزارت صنعت، معدن و تجارت به دارندگان مجوزهای اکتشاف و بهره برداری و اجازه برداشت که به تعهدات خود عمل ننمایند با تعیین مهلتی مناسب اخطار می کند تا تعهد خود را ایفاء نمایند. در صورتی که اشخاص مزبور در انقضای مهلت مقرر اقدامی ننمایند و یا اقدام انجام شده کافی نباشد، با تأیید شورای عالی معادن ملزم به پرداخت خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات مربوط می شوند و یا در نهایت برای ادامه عملیات مربوط فاقد صلاحیت شناخته می شوند. انجام این عمل در اعتبار پروانه بهره برداری و یا حقوق اشخاص ثالث تأثیری ندارد.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - مواردی که خارج از ید و اراده دارندگان مجوز باشد، از حکم این ماده مستثنی است.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - موارد مشمول خسارت و فاقد صلاحیت و خارج از ید و اراده مکتشف و بهره بردار در آئین نامه اجرایی این قانون تعیین می شود.

ماده ۲۱ - بهره بردار و دارنده اجازه برداشت قبلی موظف است اموال و تجهیزات مربوط به معدن را که انتزاع آن به تشخیص کارشناسی وزارت معادن و فلزات موجب وارد آمدن لطمه و خسارت به معدن می شود به نرخ تعیین شده بر اساس ارزیابی کارشناس رسمی دادگستری به قیمت روز به بهره بردار جدید واگذار نماید. در صورت عدم واگذاری اموال و تجهیزات مربوط به معدن برابر شرایط یاد شده مسوول جبران خسارت وارده خواهد بود.

ماده ۲۲ - چنانچه اجرای عملیات معدنی در محدوده املاک دایر یا مسبوق به احیاء اشخاص واقع و نیاز به تصرف این املاک باشد، مجری عملیات پس از تأیید وزیر معادن و فلزات مکلف است اجاره یا بهاء آن را بدون محاسبه ذخایر معدنی واقع در آن، برابر نظر کارشناس رسمی دادگستری به قیمت روز به صاحب ملک بپردازد و در صورت امتناع وی از دریافت آن، در صندوق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تودیع نماید که در این حالت زمینه انجام عملیات معدنی توسط وزارت معادن و فلزات با هماهنگی دستگاههای مسوول فراهم خواهد شد. تشخیص دایر یا مسبوق به احیاء بودن املاک و وضع مالکیت مالک یا مالکین به عهده مراجع مربوطه می باشد.

تبصره ۱ - در صورتی که برای ادامه عملیات اکتشافی یا بهره برداری و استخراج معادن واقع در خارج از املاک یاد شده نیاز به حفر کانال یا تونل زیر زمینی باشد که در عمق عرفی املاک مزبور قرار گیرد، مشمول ماده فوق بوده، در غیر این صورت تابع ملک نخواهد بود. تشخیص عمق عرفی موضوع این تبصره با توجه به نوع کاربری اراضی منطقه عملیات معدنی به عهده کارشناس رسمی دادگستری می باشد.

تبصره ۲ - مالک یا مالکین املاک فوق الذکر یا قائم مقام قانونی آنها در اخذ پروانه اکتشاف ذخائر سنگ لاشه ساختمانی و سنگهای تزئینی و نما واقع در عمق عرفی املاک دایر یا مسبوق به احیاء خود که به ترتیب مقرر در قسمت اخیر تبصره فوق تعیین می شود، مشروط به تسلیم درخواست به وزارت معادن و فلزات، قبل از صدور پروانه اکتشاف برای سایرین، نسبت به آنها حق تقدم خواهند داشت که در این صورت مواد مکشوفه تا عمق عرفی تبع ملک متعلق به آنان بوده، ضمن معافیت از پرداخت حقوق دولتی، بر اساس مفاد ماده (۱۰) و بند (۱) شق (الف) ماده مذکور با آنها رفتار خواهد شد.

تبصره ۳ - مأموران انتظامی مکلفند در صورت ممانعت مالک از اجرای عملیات معدنی موضوع این ماده، بلافاصله به درخواست وزارت معادن و فلزات طبق مقررات موضوعه رفع ممانعت و مزاحمت نمایند.

ماده ۲۳ (اصلاحی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - هر گونه اقدام و صدور مجوز به منظور اجرای طرحهای عمرانی در داخل و حریم محدوده های دارای پروانه و مجوز فعالیت های معدنی، توسط دستگاههای اجرائی اعم از وزارتخانه ها، شرکتها و سازمانهای دولتی و مؤسسات عمومی و نهادهای انقلابی و واحدهای تابعه آنها، موکول به کسب مجوز از وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

تبصره (الحاقی ۱۳۹۰، ۰۸، ۲۲) - در مواردی که حقوق دارندگان پروانه و مجوز فعالیت های معدنی به دلیل ضرورت اجرای طرحهای عمرانی دولت تضییع شود، دستگاههای اجرائی ذی ربط موظفند قبل از اجرای مراحل طرح مصوب، برابر نظر کارشناس رسمی دادگستری یا کارشناس نظام مهندسی معدن نسبت به پرداخت خسارتهای وارده به سرمایه گذاری انجام شده به قیمت روز اقدام کنند و در صورت

امتناع از دریافت آن، در صندوق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تودیع نمایند.

ماده ۲۴ (اصلاحی ۰۷، ۰۵، ۱۳۸۶) - جهت تسریع در امر اکتشاف و بهره برداری از معادن، دستگاههای اجرائی و متولیان قانونی مربوط مکلفند حداکثر ظرف دو ماه نسبت به استعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت جهت صدور پروانه اکتشاف در موارد ذیل اعلام نظر نمایند:

- الف - حریم قانونی راهها و راه آهن
 - ب - داخل شهرها و حریم قانونی آنها
 - پ - حریم قانونی سدها و شبکه های توزیع آب و حوضچه های سدها و قنوات
 - ت - داخل جنگلها و مراتع
 - ث - حریم اماکن مقدسه و ابنیه تاریخی
 - ج - حریم پادگانها و محل استقرار نیروهای مسلح
 - چ - مناطقی با عنوان پارک ملی، آثار طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش و حفاظت شده
 - ح - حوزه های دارای مواد پرتوزا بیش از حد مجاز
- استعلام از دستگاههای اجرائی ذی ربط، توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و فقط یک بار برای صدور پروانه اکتشاف انجام می گیرد. پروانه اکتشاف توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت حداکثر سه ماه پس از استعلام صادر می شود. اعلام نظر باید برای کل محدوده مورد تقاضا صورت گیرد و عدم اعلام نظر در مهلت مقرر به منزله موافقت دستگاههای مذکور تلقی می شود.

تبصره ۱ (اصلاحی ۰۷، ۰۵، ۱۳۸۶) - دستگاههای اجرائی مربوط مکلفند ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون، نسبت به اعلام وضعیت حریمهای قانونی خود به وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام نمایند.

تبصره ۲ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - سازمان انرژی اتمی ایران مکلف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون حوزه های اکتشافی دارای مواد پرتوزا بیش از حد مجاز را به وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام نماید. همچنین سازمان انرژی اتمی ایران ابتداء هر سال محدوده های جدید را اعلام می کند و وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با رعایت مفاد این ماده در مناطق اعلام شده از سازمان انرژی اتمی ایران استعلام نماید.

تبصره ۳ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت محیط زیست مکلفند در مورد معادن متروکه و مسبوق به سابقه واقع در مناطق موضوع بند (چ) این ماده بررسی و تصمیم گیری نمایند و در صورت عدم توافق چنانچه با در نظر گرفتن نوع ماده معدنی و میزان ذخیره از نظر مصالح ملی، بهره برداری از این معادن به مصلحت باشد، وزارت صنعت، معدن و تجارت با تصویب هیأت وزیران نسبت به احیاء و راه اندازی آنها اقدام کند.

تبصره ۴ (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وزارت صنعت، معدن و تجارت وظیفه مدیریت یکپارچه، هماهنگی و اداره امور اخذ، تکمیل و صدور مجوز را بر عهده دارد و از طریق ایجاد پنجره واحد با مشارکت سایر دستگاههای مرتبط به گونه ای اقدام می نماید که ضمن رعایت اصل همزمانی پاسخ استعلامات، سقف زمانی مورد نظر برای صدور مجوز از زمان پیش بینی شده در قانون تجاوز ننماید. در ایجاد فرآیند پنجره واحد، دستگاههای فرعی، مکلفند نسبت به ارائه خدمات از طریق استقرار نماینده تام الاختیار در محل پنجره های واحد و یا در فضای

مجازی اقدام و همکاری لازم را به عمل آورند.

تبصره ۵ (الحاقی ۱۴، ۰۸، ۱۳۹۲) - در صورتی که سازمان صنعت، معدن و تجارت استان به پاسخهای استعلام از دستگاههای اجرائی ذی ربط اعتراض داشته باشد، موضوع به هیأت حل اختلاف موضوع ماده (۲۴ مکرر) ارجاع می شود تا حداکثر ظرف پانزده روز در مورد آن تعیین تکلیف گردد. جلسات این هیأت حداقل با حضور پنج نفر رسمیت می یابد و رأی آن با اکثریت مطلق عده حاضر قطعی و لازم الاجرا.

است. این امر مانع اعتراض در دیوان عدالت اداری نیست.

ماده ۲۴ مکرر (الحاقی ۱۴، ۰۸، ۱۳۹۲) - اعضای هیأت حل اختلاف عبارتند از:

- ۱- استاندار یا معاون ذیربط به عنوان رئیس هیأت
- ۲- رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان به عنوان دبیر هیأت
- ۳- یک نفر کارشناس خبره معدن با معرفی سازمان نظام مهندسی معدن استان
- ۴- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان
- ۵- نماینده دستگاه مورد اعتراض ذیربط
- ۶- یک نفر از بهره برداران با تجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب خانه معدن استان و در صورت عدم وجود خانه معدن در استان، با انتخاب خانه معدن کشور

۷- یک نفر حقوقدان آشنا به مسائل معدنی با انتخاب و معرفی رئیس دادگستری استان

ماده ۲۵ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - چنانچه محدوده عملیات معدنی در منابع ملی و طبیعی واقع شده باشد، مطابق تبصره «۴» ماده (۳) قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدی آن اقدام و به جای بهره مالکانه و حق الارض مندرج در تبصره یاد شده، به منظور جبران خسارت ناشی از اکتشاف یا بهره برداری مواد معدنی، هزینه های ناشی از اکتشاف یا بهره برداری مواد معدنی به ماخذ پانزده درصد (۱۵٪) درآمد دولت ناشی از اکتشاف موضوع تبصره «۳» ماده (۶) این قانون و همچنین دوازده درصد (۱۲٪) از کل حقوق دولتی موضوع ماده (۱۴) این قانون و تبصره های ذیل آن که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت وصول می گردد و به حساب خزانه داری کل کشور که از طریق وزارت جهاد کشاورزی تعیین می شود واریز می گردد تا برحسب مورد و در طی عملیات معدنی نسبت به احیاء و بازسازی محل عملیات معدنی اقدام گردد.

ماده ۲۶ (اصلاحی ۰۷، ۰۵، ۱۳۸۶) - محدوده های مربوط به اکتشاف، استخراج و انباشت و بهره برداری مواد معدنی و دفع مواد باطله واقع در منابع ملی بنا به تقاضای وزارت صنعت، معدن و تجارت توسط سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور ثبت می گردد. مساحت این محدوده ها که در مجوز صادر شده قید می شود به عرصه عملیاتی معدن مربوط است و تا پایان عمر معدن به صورت اموال عمومی در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار دارد. هر گونه عملیات خارج از موارد مندرج در مجوزهایی که صادر می شود به منزله تصرف در اموال عمومی محسوب می گردد.

ماده ۲۷ - وزارت معادن و فلزات موظف است به منظور استفاده مطلوب از خدمات متخصصان معدن و زمین شناسی و امور مربوط به آن، این گروه را در قالب دفاتر فنی مهندسی ساماندهی کند. دولت موظف است لایحه نظام مهندسی معدن و زمین شناسی را تدوین نموده و ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به مجلس ارائه نماید.

ماده ۲۸ - دستگاههای اجرائی مکلفند باتوجه به موقعیت جغرافیائی معادن و لزوم توسعه بخش معدن، مناطق محل وقوع معادن را جزو اولویت اجرای طرحها و برنامه های توسعه ای و اعمال نرخ های تعرفه ای - ترجیحی خود قرار دهند.

ماده ۲۹ - به منظور ایجاد ثبات در محاسبات اقتصادی تولید مواد معدنی، مقرراتی که منجر به تحمیل هزینه غیرمرتبط و سربار برای تولید مواد مذکور می شود از تاریخ تصویب این قانون کان لم یکن تلقی می گردد.

نظر مجلس:

منظور از ماده (۲۹) قانون معادن مصوب ۲۷ / ۲ / ۱۳۷۷ مجلس شورای اسلامی لغو کلیه قوانین، تصویبنامه ها و بخشنامه هائی است که به هر نحوی از انحاء، اخذ مبالغی غیر از مالیات و حقوق دولتی را از استخراج کنندگان مواد معدنی پیش بینی می کند و عوارضی که در هزینه

تولید مؤثر نمی باشد، به قوت خود باقی خواهد بود.

ماده ۳۰ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - مطالبات وزارت صنعت، معدن و تجارت از اشخاص، اعم از حقیقی یا حقوقی ایرانی یا خارجی پس از قطعی شدن به ترتیب مندرج در تبصره (۴) ماده (۶) و ماده (۱۴) و تبصره های آن و مواد (۲۰) و (۲۵) این قانون در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم الاجراء است و بر اساس ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب سال ۱۳۶۶ طبق مقررات اجرائی مالیاتهای مستقیم قابل وصول می باشد. نحوه اجرای این ماده در آئین نامه اجرائی مشخص می شود.

ماده ۳۱ - به منظور تحقق توسعه پایدار در بخش معدن، دولت موظف است صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیتهای معدنی را جهت تأمین تمام یا قسمتی از خسارات احتمالی ناشی از عدم کشف کانه و سرمایه گذاریهای موجود، طبق اساسنامه ای که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید در وزارت معادن و فلزات تأسیس نماید و همه ساله در صورت لزوم اعتبار مورد نیاز سهم دولت را با توجه به سیاستهای تولیدی در لوایح بودجه سالانه پیشنهاد نماید.

تبصره (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - دولت مکلف است به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت همه ساله حداکثر پنج درصد (۵٪) از کل حقوق دولتی دریافتی موضوع ماده (۱۴) این قانون و تبصره های ذیل آن را جهت حمایت از فعالیتهای صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیتهای معدنی در اختیار صندوق مذکور قرار دهد.

ماده ۳۲ (منسوخه ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وزارت معادن و فلزات مجاز است در اجرای بند (۱۴) ماده (۱) قانون تأسیس وزارت مزبور مصوب سال ۱۳۶۳ مجلس شورای اسلامی بمنظور تسریع در تحقق امر اکتشاف و شناسائی کانسارها و ضرورتاً سایر عملیات معدنی، شرکتهای عملیاتی که اساسنامه آنها به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، تأسیس نماید.

ماده ۳۳ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - کلیه کارکنان وزارت صنعت، معدن و تجارت و شرکتهای و سازمانهای تابعه آن در زمان اشتغال و تا یک سال بعد از قطع اشتغال، نمی توانند به طور مستقیم یا غیرمستقیم در معاملات و امتیازات موضوع این قانون ذی سهم یا ذی نفع باشند. در صورت تخلف به انفصال دائم از خدمات دولتی و محرومیت از پنج تا ده سال از هر گونه عقد قرارداد معدنی و اخذ هر گونه مجوز عملیات معدنی، محکوم می گردند.

نظر مجلس:

منظور از ممنوعیت مصرّح در ماده (۳۳) قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی موارد مذکور در لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری (مصوب ۱۳۷۷/۱۰/۲۲) می باشد و ممنوعیت فوق شامل کارمندان غیررسمی اعم از قراردادی و خرید خدمت و بستگان نسبی یا سببی آنان نمی گردد.

ماده ۳۴ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است در معادن موضوع این قانون برای جلوگیری از تخریب و تضييع ذخایر معدنی و اجرای تعهدات اکتشاف کنندگان و بهره برداران و رعایت اصول ایمنی و حفاظتی کارکنان معادن طبق آئین نامه اجرائی این قانون نظارت و بازرسی نماید.

تبصره (الحاقی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - وزارت صنعت، معدن و تجارت مجاز است جهت انجام امور کارشناسی، نظارت و بازرسی از اعضاء سازمان نظام مهندسی معدن بهره گیرد و بعضی از اختیارات غیرحاکمیتی خود در این زمینه را به سازمان مذکور تفویض نماید.

ماده ۳۵ (اصلاحی ۰۱، ۰۲، ۱۳۹۴) - وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمانهای تابعه و وابسته به آن از جمله سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکتهای تابعه و وابسته به آن مکلفند طبق قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، استخراج و فروش معادن متعلق به خود را از طریق مزایده عمومی به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نمایند. عواید حاصل از واگذاری استخراج و فروش این گونه معادن پس از واریز به حساب تمرکز وجوه درآمد شرکتهای دولتی نزد خزانه داری کل کشور با رعایت

قانون مذکور در قالب بودجه‌های سنواتی از طریق سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکتهای تابعه صرف زیرساخت معادن، اکتشاف، تحقیقات فرآورده‌های مواد معدنی و پژوهش‌های کاربردی برای مواد معدنی و تکمیلی طرحهای نیمه تمام معدنی و کمک به بخش فناوری (تکنولوژی) در بخش معدن می‌شود.

فروش مواد معدنی مذکور قبل از واگذاری استخراج و فروش صرفاً از طریق بورس کالا یا مزایده مجاز است.

تبصره (الحاقی ۱، ۰۲، ۰۱) (۱۳۹۴) - معادن جدید که توسط سازمان‌های مذکور کشف می‌شوند پس از اخذ گواهی کشف طبق سازوکار فوق

باید واگذار شوند.

ماده ۳۶ (اصلاحی ۲۲، ۰۸، ۱۳۹۰) - آیین نامه اجرائی این قانون توسط وزارت معادن و فلزات با هماهنگی سایر وزارتخانه‌ها، سازمانها و

ارگانهای ذیربط در مدت سه ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۷ (الحاقی ۱، ۰۲، ۰۱) (۱۳۹۴) - از تاریخ تصویب این قانون، قوانین معادن مصوب ۱۳۱۷، ۱۳۳۶، اصلاح ماده (۱۶) مصوب ۱۳۴۴ و

۱۳۶۲، اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۶۴ و ماده (۹) قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب ۱۳۸۶/۵/۷ نسخ

می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر سی و شش ماده و هفده تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و هفتم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و

هفتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۲۳/۳/۱۳۷۷ با اصلاحاتی به تأیید مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی اکبر ناطق نوری

شماره: ۸۵۷۴۴/ت ۸۹۰۸۹ک

تاریخ: ۱۳۹۲/۴/۱۱

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت صنعت، معدن و تجارت

وزیران عضو کارگروه توسعه بخش معدن بنا به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و به استناد ماده (۳۵) اصلاحی قانون معادن- مصوب ۱۳۹۰- و با رعایت تصویب نامه شماره ۲۶۱۲۴۸/ت ۴۳۵۰۵ هـ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۷، آیین نامه اجرایی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمودند:

آیین نامه اجرایی قانون معادن

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- اصلاحات زیر در این آیین نامه در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف- قانون: قانون معادن - مصوب ۱۳۷۷- و اصلاحات بعدی آن.

ب- شورا: شورای عالی معادن، موضوع ماده (۱۲) قانون.

پ- وزارت: وزارت صنعت، معدن و تجارت.

ت- فعالیت‌های معدنی: عملیات پی‌جویی برای یافتن کنسارها و اکتشاف و استخراج معادن و کانه‌آرایی کنسنگ و فرآوری مواد معدنی و متالورژی استخراجی.

ث- مجوز صلاحیت: پروانه اشتغال به کار حرفه‌های مهندسی معدن و نظایر آن در امور تخصصی مرتبط با فعالیت‌های معدنی.

ج- عامل منتخب: شخص حقیقی و یا حقوقی که برای انجام اکتشاف و یا بهره‌برداری انتخاب و مجوز مربوط به نام وی صادر می‌شود.

- چ- حریم: محدوده‌ای تعیین شده توسط وزارت در خارج از محدوده پروانه فعالیت‌های معدنی که در اختیار وزارت است و انجام هرگونه اقدامی در آن با رعایت ماده (۲۳) قانون خواهد بود.
- ح- سلب صلاحیت: وضعیت دارندگان مجوزهای مربوط که به تعهدات خود عمل ننموده و بر اساس فرآیند مقرر در ماده (۲۰) قانون فاقد صلاحیت شناخته شده اند.
- خ- کارشناس رسمی: کارشناس دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن و یا کارشناس رسمی دادگستری.
- د- مزایده: فرآیندی رقابتی برای تعیین عامل منتخب در چارچوب شرایط مشخص (مندرج در اسناد مزایده).
- ذ- مزایده‌گزار: عامل برگزاری فرآیند مزایده (وزارت).
- ر- مزایده‌گر: اشخاص حقیقی یا حقوقی که اسناد مزایده را دریافت و در آن شرکت می‌کنند.
- ز- مدت زمان فرایند مزایده: زمان فراخوان، مهلت تحویل اسناد مزایده و قبول پیشنهادها، بررسی و ارزیابی پیشنهادها، تعیین برنده و اعلام آن از سوی مزایده‌گزار، زمان پذیرش و اعتبار شکایات مزایده‌گران.
- ژ- مهلت تحویل اسناد مزایده و قبول پیشنهادها: این مهلت به طور همزمان یک روز پس از اولین فراخوان مزایده شروع شده و تا یک ماه خواهد بود و حسب شرایط و موقعیت منطقه، مهلت یاد شده تعیین می‌شود.
- س- محدوده آزاد: محدوده‌ای که قبلاً برای عملیات معدنی ثبت نشده و یا توسط وزارت آزاد اعلام شود.
- ش- محدوده اکتشافی بلامعارض: محدوده‌ای آزاد که با رعایت ماده (۲۴) قانون و این آیین‌نامه دارای شرایط لازم برای صدور پروانه اکتشاف باشد و یا محدوده‌هایی که پروانه اکتشاف آنها لغو و یا از درجه اعتبار ساقط شوند.

فصل دوم- اکتشاف

ماده ۲- انجام عملیات اکتشاف توسط اشخاص حقیقی و حقوقی، مستلزم دریافت پروانه اکتشاف از وزارت است.

ماده ۳- مواد معدنی طبقه یک و دو موضوع ماده (۳) قانون به شش گروه به شرح زیر تقسیم می‌شوند.

الف- گروه اول: شن، ماسه و خاک رس

ب- گروه دوم: سنگ‌های لاشه ساختمانی طبق بند (ص) ماده (۱) قانون

پ- گروه سوم: مواد معدنی طبقه یک به استثنای گروه‌های یک و دو

ت- گروه چهارم: سنگهای تزئینی و نما

ث- گروه پنجم: مواد معدنی طبقه دو غیرفلزی به استثنای زغال‌سنگ و گروه چهار

ج- گروه ششم: مواد معدنی طبقه دو فلزی و زغال‌سنگ

تبصره ۱- مواد معدنی قابل استحصال از آبها و گازهای معدنی به استثنای نمکهای آبی مورد اشاره در بند (الف) ماده (۳) قانون، جزء مواد معدنی گروه پنج محسوب می‌شوند و انجام عملیات معدنی آنها تابع مفاد این آیین‌نامه است. وزارت موظف است دستورالعمل مربوط به عملیات معدنی استحصال املاح از منابع آبی را تهیه و ابلاغ کند.

تبصره ۲- وزارت موظف است ضوابط و معیارهای فنی اکتشاف هر یک از گروه‌های یاد شده را تدوین و ابلاغ کند.

تبصره ۳- شن و ماسه‌ای که از بستر رودخانه‌های فعال دائمی و یا فصلی صرفاً به منظور استفاده در عملیات ساختمانی، راهسازی، بتن‌ریزی و نظایر آن برداشت شود و حاوی کانی‌های با ارزشی که تفکیک آنها مقرون به صرفه نباشد، شن و ماسه رودخانه‌ای است. در این موارد استعلام مطابق ماده (۲۴) قانون از وزارت نیرو انجام می‌شود.

ماده ۴- اکتشاف، مجموعه عملیات مندرج در بند (خ) ماده (۱) قانون است که دارای چهار مرحله شناسایی، پی جویی، اکتشاف عمومی و اکتشاف تفصیلی است.

ماده ۵- اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی ثبت محدوده اکتشافی باید دارای شرایط زیر باشند:

الف- اشخاص حقیقی

۱- دارا بودن حداقل (۱۸) سال سن

۲- عدم شمول قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری - مصوب ۱۳۷۷-.

۳- عدم شمول ماده (۳۳) قانون

۴- دارا بودن حداقل توان فنی و مالی

۵- نداشتن محرومیت از فعالیت‌های معدنی در زمان صدور پروانه اکتشاف

ب- اشخاص حقوقی:

۱- در اساسنامه آنها موضوع فعالیت‌های معدنی درج شده باشد.

۲- دارا بودن حداقل توان فنی و مالی

۳- نداشتن محرومیت از فعالیت‌های معدنی در زمان صدور پروانه اکتشاف

۴- عدم شمول قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری - مصوب ۱۳۷۷-.

پ- اشخاص خارجی با رعایت قوانین و مقررات مربوط

تبصره ۱- وزارت موظف است برگه‌های (فرم‌های) مربوط به تقاضای ثبت محدوده و صدور پروانه اکتشاف را که حاوی شرایط و حداقل توان فنی و مالی است، در اختیار متقاضیان قرار دهد.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی نمی‌توانند بیش از یک تقاضای ثبت محدوده و یا پروانه اکتشاف داشته باشند. تعداد تقاضاهای ثبت محدوده در یک زمان برای اشخاص حقوقی، طبق دستورالعمل وزارت تعیین می‌شود.

تبصره ۳- عدم رعایت مفاد این ماده توسط متقاضی موجب ابطال مجوزهای صادره در هر مرحله از عملیات معدنی خواهد شد.

تبصره ۴- وزارت موظف است حداقل توان فنی و مالی لازم را برای متقاضیان پروانه اکتشاف طبق دستورالعمل مربوط تعیین و ابلاغ کند.

ماده ۶- چگونگی و مراحل صدور پروانه اکتشاف توسط وزارت به شرح زیر است:

۱- متقاضی مکلف است تقاضای خود را طبق برگه‌های (فرم‌های) مربوط که وزارت در اختیار متقاضیان قرار می‌دهد، ارائه کند.

۲- وزارت موظف است شرایطی فراهم کند که تقاضای رسیده را بلافاصله با قید روز و ساعت دریافت، ثبت و رونوشت آن را در قالب برگه (فرم) مربوط منقوش به مهر و امضای وزارت و به عنوان رسید به متقاضی ارائه کند.

۳- وزارت موظف است تقاضای رسیده را همراه با مختصات محدوده مورد تقاضا ظرف هفت روز اداری با رعایت ماده (۵) بررسی و محدوده آزاد را به نام متقاضی ثبت و مشخصات محدوده ثبت شده را به وی ابلاغ کند.

۴- متقاضی موظف است ظرف ده روز از تاریخ اعلام محدوده آزاد، طبق برگه (فرم) مربوط، درخواست خود را برای ادامه مراحل بعدی به وزارت تسلیم کند.

۵- وزارت موظف است مختصات محدوده بلامعارض را از طریق ساز و کار تعیین شده در تبصره (۴) ماده (۲۴) قانون، حداکثر در سقف فرصت زمانی تعیین شده در قانون، به متقاضی اعلام کند.

۶- متقاضی موظف است ظرف یک ماه از تاریخ اعلام محدوده اکتشافی بلامعارض، نسبت به ارائه طرح اکتشاف مربوط و پرداخت مبلغ موضوع تبصره (۲) ماده (۶) قانون اقدام کند.

۷- وزارت موظف است در صورت وجود نقص در طرح اکتشاف ارائه شده، مهلت مناسبی را متناسب با گروه‌بندی مواد معدنی برای رفع نقص به متقاضی دهد. در صورت عدم رفع نقص در مهلت تعیین شده، درخواست متقاضی منتفی تلقی خواهد شد.

ماده ۷- شرایط صدور پروانه اکتشاف به نام اشخاص حقیقی و حقوقی مجاز موضوع ماده (۵) قانون به شرح زیر است:

الف- بلامعارض بودن تمام و یا بخشی از محدوده مورد تقاضا

ب- برخورداری از حداقل توان فنی و مالی

پ- نداشتن محرومیت از فعالیت‌های معدنی در زمان صدور پروانه اکتشاف

ت- تایید طرح اکتشاف ارائه شده از سوی متقاضی توسط وزارت

ث- ارائه مدارک پرداخت مبلغ موضوع تبصره (۲) ماده (۶) قانون

ج- ارایه تضمین شش ماهه و یا یک ساله و یا ارایه رسید پرداخت نقدی مبلغ موضوع تبصره (۳) ماده (۶) قانون متناسب با گروه بندی مواد معدنی در زمان صدور پروانه اکتشاف

تبصره ۱- در صورت عدم احراز شرایط یاد شده، حقوق مربوط به قبول و ثبت تقاضا برای صدور پروانه اکتشاف منتفی و وزارت نسبت به تعیین تکلیف محدوده اکتشافی بر اساس دستورالعمل مربوط اقدام خواهد کرد.

تبصره ۲- وزارت موظف است حداکثر با رعایت سقف زمانی سه ماهه موضوع ماده (۲۴) قانون، در صورت احراز موارد یاد شده نسبت به صدور پروانه اکتشاف اقدام کند.

ماده ۸- مدت اعتبار پروانه اکتشاف برای مواد معدنی گروه‌های یک و دو حداکثر شش ماه و برای گروه‌های سه، چهار و پنج حداکثر یک سال است.

تبصره - مدت اعتبار پروانه اکتشاف موضوع این ماده با موافقت وزارت برای یک دوره قابل تمدید است.

ماده ۹- مدت اعتبار پروانه اکتشاف برای مواد معدنی گروه شش بر اساس طرح اکتشاف ارائه شده از سوی متقاضی که به تصویب وزارت می‌رسد، برای مراحل اول و دوم موضوع ماده (۴) شش ماه و برای مراحل سوم و چهارم موضوع ماده (۴) یک سال است.

تبصره- وزارت هنگام صدور پروانه اکتشاف، مدت زمان مراحل اکتشاف را با توجه به نوع ماده معدنی و طرح مصوب تعیین و در پروانه اکتشاف درج می‌کند. دارنده پروانه اکتشاف موظف است گزارش‌های مرحله‌ای را پس از اتمام هر مرحله با توجه به زمان بندی طرح مصوب به وزارت ارائه کند.

ماده ۱۰- مدت پروانه اکتشاف به تقاضای دارنده پروانه برای مواد معدنی گروه شش مشروط بر اینکه پیشرفت مراحل عملیات اکتشاف بر اساس طرح مصوب باشد، قابل تمدید است. مدت تمدید با توجه به هر یک از مراحل طرح اکتشاف و مستندات ارائه شده از طرف متقاضی توسط وزارت به شرح زیر تعیین خواهد شد:

الف- مراحل اول و دوم اکتشاف غیرقابل تمدید است.

ب- برای مراحل سوم و چهارم اکتشاف، برای هر مرحله یک نوبت و حداکثر به مدت یک سال

تبصره- وزارت می‌تواند در موارد خاص برای تمدید گروه شش اقدام کند.

ماده ۱۱- چنانچه عملیات اکتشاف در مدت اعتبار پروانه اکتشاف و یا دوره تمدید مراحل اکتشاف، به دلایل خارج از ید و اراده دارنده پروانه اکتشاف به اتمام نرسد با تایید وزارت تمدید مجدد آن بلامانع است.

ماده ۱۲- حداکثر مساحت محدوده پروانه اکتشاف مواد معدنی گروه‌های موضوع ماده (۳) به شرح زیر است:

الف- گروه یک: نیم کیلومتر مربع

آیین نامه اجرایی قانون معادن

ب- گروه دو: یک کیلومتر مربع

پ- گروه سه، چهار کیلومتر مربع

ت- گروه چهار: سه کیلومتر مربع

ث- گروه پنج: بیست کیلومتر مربع

ج- گروه شش: دویست و پنجاه کیلومتر مربع

تبصره ۱- مساحت پروانه اکتشاف با توجه به حداکثر سقف تعیین شده در این ماده طبق طرح اکتشاف متقاضی که بر اساس دستورالعمل‌های مصوب وزارت تهیه و ارائه می‌شود، تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- در موارد خاص با تایید وزیر صنعت، معدن و تجارت مساحت بیشتری برای اکتشاف مواد معدنی تعیین می‌شود.

تبصره ۳- مساحت پروانه اکتشاف برای گروه شش با توجه به حداکثر سقف تعیین شده به شرط پیوستگی محدوده و بر اساس دستورالعمل وزارت خواهد بود.

ماده ۱۳- دارنده پروانه اکتشاف مواد معدنی گروه شش موظف است پس از انجام هر یک از مراحل اکتشاف، با توجه به نتایج حاصل، نسبت به درخواست کاهش محدوده عملیات اکتشاف به وسعت مورد نیاز برای انجام عملیات مرحله بعد اقدام کند. وزارت مساحت محدوده پروانه اکتشاف را در مراحل بعدی با توجه به درخواست دارنده پروانه اکتشاف، تعیین می‌کند.

تبصره ۱- مساحت تعیین شده شامل محل‌هایی خواهد بود که در پروانه اکتشاف درج می‌شود و طبق مفاد این آیین‌نامه در آنجا عملیات اکتشاف متناسب با مرحله تعیین شده انجام گرفته و دارای نتایج متناسب با آن مرحله است.

تبصره ۲- وزارت موظف است ضمن ثبت اطلاعات نتایج عملیات اکتشاف در سامانه مربوط، نسبت به آزادسازی یا واگذاری بقیه محدوده موضوع این ماده، با رعایت مفاد این آیین‌نامه اقدام کند.

ماده ۱۴- دارنده پروانه اکتشاف موظف است عملیات اکتشاف را بر اساس طرح اکتشاف مصوب و در مهلت مقرر انجام داده و گزارش دوره‌ای پیشرفت عملیات را در مهلت‌های تعیین شده به وزارت تسلیم کند.

تبصره ۱- طرح اکتشاف حاوی نوع و حجم عملیات اکتشاف همراه با برآورد هزینه‌ها و زمان‌بندی اجرای عملیات برای هر یک از مراحل اکتشاف است که بر اساس ضوابط و معیارهای فنی ابلاغی وزارت، توسط دارنده پروانه اکتشاف ارائه می‌شود.

تبصره ۲- طرح اکتشاف و گزارش دوره‌ای پیشرفت عملیات اکتشاف باید توسط اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن تهیه و از سوی دارنده پروانه اکتشاف در مهلت مقرر به وزارت تسلیم شود.

ماده ۱۵- وزارت موظف است ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه با مشارکت دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط نسبت به طراحی، استقرار و به روزرسانی سامانه الکترونیکی پنجره واحد اقدام کند. از تاریخ تشکیل سامانه الکترونیکی، موضوع استعلام در فضای مجازی انجام خواهد شد.

ماده ۱۶- تا استقرار سامانه الکترونیکی پنجره واحد، هر یک از دستگاه‌های اجرایی موضوع بندهای (الف) تا (ح) ماده (۲۴) قانون، موظفند نماینده تام‌الاختیار خود را برای ایجاد پنجره واحد در سطوح استانی و ستادی و ارائه خدمات لازم و پاسخگویی به استعلام‌های مربوط به صدور پروانه اکتشاف به وزارت معرفی کنند. وزارت موظف است شرح وظایف، نحوه تشکیل و اداره جلسات پنجره واحد را در سطوح استانی و ستادی تهیه کند.

ماده ۱۷- مراحل مربوط به اخذ استعلام از طریق پنجره واحد با مدیریت یکپارچه وزارت انجام می‌شود و متقاضی مسوولیتی در رابطه با اخذ استعلام ندارد.

ماده ۱۸- با ایجاد نظام واحد و یکپارچه ثبت تقاضا و صدور مجوز در فضای مجازی، انجام امور مرتبط بر اساس دستورالعمل وزارت خواهد بود.

ماده ۱۹- در اجرای مفاد تبصره (۱) ماده (۵) قانون، وزارت موظف است نسبت به حمایت و تقویت زیرساخت‌های لازم برای توسعه اکتشافات معدنی در سراسر کشور از طریق مواردی از جمله توسعه منابع انسانی متخصص، تولید داده‌های پایه علوم زمین، تامین ماشین‌آلات، لوازم و تجهیزات تخصصی و گسترش پوشش‌های بیمه‌ای و تسهیل در دسترسی به منابع مالی مناسب مورد نیاز اقدام کند.

تبصره - وزارت موظف است همه ساله اعتبار مورد نیاز برای اجرای مفاد این ماده را در زمان تنظیم لایحه بودجه سالانه به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور ارائه کند.

ماده ۲۰- وزارت موظف است در سه ماهه پایان هر سال، مبالغ موضوع تبصره‌های (۲) و (۳) ماده (۶) قانون را از طریق شورا برای سال بعدی تعیین و ابلاغ کند.

ماده ۲۱- پروانه اکتشاف در مدت اعتبار با رعایت مفاد این آیین‌نامه و با موافقت وزارت، فقط برای یک بار قابل انتقال است. انتقال گیرنده متعهد و ملزم به انجام تعهدات انتقال دهنده است. انتقال گیرنده باید حداقل توان فنی و مالی لازم را داشته باشد.

تبصره ۱- انتقال گیرنده موظف است رونوشت سند صلح را به وزارت ارائه کند. تاریخ قطعی و رسمی انتقال، تاریخ ظهرنویسی پروانه اکتشاف از سوی وزارت است.

تبصره ۲- در مورد موسسات اعتباری و بانک‌ها که به نوعی پروانه در توثیق و یا رهن آن‌ها است و ورثه اشخاص حقیقی که به طور قهری حقوق مربوط به پروانه اکتشاف به آن‌ها منتقل می‌شود، انتقال با موافقت وزارت انجام می‌شود.

ماده ۲۲- دارنده پروانه اکتشاف موظف است پس از انجام هر مرحله از عملیات اکتشاف و در مدت اعتبار پروانه، گزارش پایان عملیات را بر حسب نوع ماده معدنی و بر اساس ضوابط و معیارهای مصوب وزارت تهیه و به وزارت تسلیم و رسید دریافت کند.

تبصره - در صورت عدم ارائه گزارش پایان عملیات اکتشاف در هر مرحله توسط دارنده پروانه اکتشاف در مهلت مقرر، پروانه خود به خود لغو و وزارت تعهدی در قبال جبران هزینه‌های انجام شده ندارد.

ماده ۲۳- در اجرای ماده (۲۶) قانون و با رعایت ماده (۲۴) آن، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور نسبت به ثبت اولیه محدوده مربوط به مرحله اول اکتشاف اقدام می‌کند.

تبصره ۲- عرصه عملیاتی معدن محدوده‌ای است که در اجرای عملیات اکتشاف، ذخایر معدنی کشف شده و انجام عملیات معدنی، انباشت و دفع مواد باطله در آن امکان‌پذیر است. محدوده گواهی کشف شامل عرصه عملیات معدن است.

ماده ۲۴- دارنده پروانه اکتشاف موظف است در گزارش جامع پایان عملیات اکتشاف نوع، کمیت، کیفیت و عیار انواع مواد معدنی از جمله اصلی و همراه را با توجه به گروه‌بندی مواد معدنی این آیین‌نامه و رعایت ضوابط و معیارها و دستورالعمل‌های مربوط به منظور درج در گواهی کشف ارائه کند.

تبصره- ارائه گزارش مرحله‌ای متناسب با گروه‌بندی مواد معدنی موضوع این آیین‌نامه شامل شرح عملیات انجام شده و مشخصات انواع مواد معدنی شناسایی شده از جمله مواد معدنی اصلی و همراه توسط دارنده پروانه اکتشاف الزامی است.

ماده ۲۵- در مواردی که به علت نقص عملیات و عدم توانایی دارنده پروانه اکتشاف و یا به هر دلیلی پروانه اکتشاف لغو شود و از نظر کارشناسی ادامه عملیات اکتشاف ضرورت داشته باشد، وزارت موظف است بلافاصله نسبت به تنظیم صورت‌جلسه برآورد میزان عملیات اکتشافی انجام شده مورد تایید بر اساس طرح اکتشاف مصوب و مستندات مربوط اقدام کند. تعیین میزان هزینه‌های انجام شده به تشخیص کارشناس نظام مهندسی معدن بر اساس مندرجات صورت‌جلسه و مستندات مربوط خواهد بود.

تبصره ۱- عامل منتخب با رعایت این آیین‌نامه، موظف به پرداخت هزینه‌های اکتشافی به عمل آمده توسط دارنده پروانه اکتشاف قبلی در زمان صدور گواهی کشف یا مجوز برداشت است. صدور گواهی کشف یا مجوز برداشت، مستلزم پرداخت هزینه‌های موضوع این ماده به قیمت روز است.

تبصره ۲- در صورت عدم انجام تعهدات دارنده پروانه اکتشاف، وی مشمول ماده (۲۰) قانون خواهد شود.

ماده ۲۶- وزارت برای محدوده‌های اکتشافی بلامعارض و یا محدوده‌هایی که برای تکمیل عملیات اکتشاف در اختیار دارد، از طریق صدور پروانه اکتشاف با رعایت مفاد این آیین‌نامه نسبت به تعیین عامل منتخب اقدام می‌کند.

تبصره ۱- تعیین عامل مذکور با توجه به توان فنی و مالی و قیمت پیشنهادی موضوع تبصره (۳) ماده (۶) قانون از طریق مزایده انجام می‌شود.

تبصره ۲- وزارت موظف است دستورالعمل فراخوان مزایده را با توجه به گروه‌بندی مواد معدنی موضوع ماده (۳) تهیه و ابلاغ کند.

تبصره ۳- مبلغ موضوع تبصره (۳) ماده (۶) قانون، طبق دستورالعمل وزارت اخذ خواهد شد. مابه‌التفاوت قیمت پیشنهادی برنده مزایده با مبلغ یاد شده در زمان صدور گواهی کشف دریافت می‌شود.

تبصره ۴- در صورت تکمیل عملیات و کشف ذخیره معدنی، پس از دریافت مبلغ پیشنهادی برنده مزایده، گواهی کشف توسط وزارت به نام وی صادر خواهد شد.

تبصره ۵- مالک یا مالکان شخصی در ملک خود و یا موقوفات، در صورت برنده شدن در مزایده باید صرفاً مابه‌التفاوت قیمت پیشنهادی با مبلغ یاد شده را قبل از صدور گواهی کشف پرداخت کند.

تبصره ۶- پروانه‌های اکتشاف واگذار شده از طریق مزایده، مشمول موارد مرتبط بر پروانه‌های اکتشاف از جمله انتقال، تمدید مدت اعتبار، تغییر کیفیت ماده معدنی، تغییر نوع ماده معدنی و سایر موارد مرتبط طبق قانون و این آیین‌نامه هستند.

ماده ۲۷- چنانچه وزارت گزارش جامع پایان عملیات اکتشاف را پس از تطبیق با طرح اکتشاف مصوب ناقص بداند، مهلت مناسبی متناسب با گروه‌بندی مواد معدنی به اکتشاف کننده می‌دهد تا نسبت به رفع نقص اقدام کند. در صورتی که تا پایان این مهلت رفع نقص نشود، پروانه اکتشاف لغو و امتیازی برای دارنده آن منظور نخواهد شد. وزارت با رعایت مفاد این آیین‌نامه در مورد انتخاب عامل اکتشاف جدید تصمیم‌گیری می‌کند.

ماده ۲۸- وزارت موظف است پس از وصول گزارش جامع پایان عملیات اکتشاف در مهلت مقرر، در صورت انطباق مفاد گزارش مذکور با عملیات انجام شده، در چارچوب این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های مربوط، گواهی کشف صادر کند.

تبصره ۱- محدوده گواهی کشف، شامل محل‌هایی خواهد بود که طبق مفاد این آیین‌نامه در آنجا عملیات اکتشاف انجام گرفته و وجود ذخایر معدنی در آن محدوده تایید شده است. همزمان با صدور گواهی کشف و یا اجازه برداشت، اطلاعات بقیه محدوده پروانه اکتشاف در سامانه مربوط ثبت و هر گونه اقدام بعدی از طریق دستورالعمل مربوط متناسب با گروه‌بندی مواد معدنی خواهد بود.

تبصره ۲- در صورتی که بهره‌برداری از هر یک از مواد معدنی مکشوفه در محدوده پروانه اکتشاف، با توجه به میزان ذخیره و محاسبات فنی و اقتصادی به طور مستقل امکان‌پذیر باشد، وزارت می‌تواند گواهی کشف جداگانه‌ای به نام دارنده پروانه صادر کند.

تبصره ۳- در صورتی که انجام عملیات اکتشاف منجر به کشف ذخیره معدنی و صدور گواهی کشف نشود، پروانه اکتشاف خود به خود لغو و برای دارنده آن حق بعدی ایجاد نخواهد شد. اطلاعات اکتشافی در سامانه مربوط ثبت و هر گونه اقدام بعدی از طریق دستورالعمل مربوط متناسب با گروه‌بندی مواد معدنی خواهد بود.

تبصره ۴- چنانچه ذخیره کشف شده از سوی دارنده پروانه اکتشاف، برای صدور گواهی کشف بر اساس دستورالعمل وزارت کافی نباشد، در صورت درخواست وی، وزارت می‌تواند برای ذخیره مذکور با اخذ حقوق دولتی اجازه برداشت صادر کند.

ماده ۲۹- در صورتی که دارنده گواهی کشف بخواهد گواهی کشف را به دیگری منتقل کند، باید قبل از انقضای مهلت مقرر در ماده (۷) قانون، درخواست خود را همراه با توافقنامه طرفین و مشخصات کامل انتقال گیرنده واجد شرایط مندرج در این آیین‌نامه به وزارت تسلیم کند. وزارت مراتب را برای تنظیم سند صلح، به وی اعلام می‌کند.

تبصره ۱- تاریخ رسمی و قطعی انتقال، تاریخ ظهرنویسی گواهی کشف از سوی وزارت است.

تبصره ۲- انتقال گواهی کشف تأثیری در مهلت مقرر در ماده (۸) قانون ندارد.

ماده ۳۰- تعیین میزان درصد موضوع تبصره (۲) ماده (۹) قانون، در زمان صدور پروانه بهره‌برداری بر اساس دستورالعملی خواهد بود که با توجه به عواملی از جمله نوع ماده معدنی، کمیت و کیفیت ذخیره کشف شده، بهای ماده معدنی در سر معدن، میزان استخراج سالانه، مدت بهره‌برداری و روش استخراج توسط وزارت ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۱- وزارت موظف است پس از صدور پروانه بهره‌برداری و بر اساس درصد تعیین شده در آن، از تاریخ شروع به استخراج، مراتب را به کاشف ابلاغ تا نسبت به انتخاب محصول استخراج شده و یا بهای آن ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ وزارت اعلام نظر کند. در صورت عدم اعلام نظر در مدت مقرر، بهره‌بردار موظف است بهای آن را در پایان هر سال به صندوق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تادیه و مراتب را به صورت کتبی به وزارت اعلام کند.

تبصره ۲- وزارت موظف است تعهدات مربوط به چگونگی اجرای تبصره (۲) ماده (۹) قانون را در پروانه بهره‌برداری درج کند. بهره‌بردار موظف به پرداخت حقوق کاشف در پایان هر سال پس از شروع استخراج و اعلام گزارش همراه با مستندات مربوط به وزارت است. عدم تمکین بهره‌بردار به منزله عدم اجرای تعهدات وی بوده و مشمول ماده (۲۰) قانون خواهد شد.

تبصره ۳- در مواردی که دارنده گواهی کشف، حقوق خود را به موجب سند صلح به شخص دیگری واگذار کند، انتقال‌دهنده و انتقال‌گیرنده مشمول دریافت حق اکتشاف موضوع تبصره (۲) ماده (۹) قانون نخواهند بود و این حق اکتشاف صرفاً به کاشفانی که موفق به اخذ پروانه بهره‌برداری نشده‌اند، تعلق خواهد گرفت.

تبصره ۴- حقوق موضوع این ماده شامل آن دسته از کاشفانی است که پس از ابلاغ این آیین‌نامه، موفق به اخذ پروانه اکتشاف منجر به صدور گواهی کشف شده باشند.

تبصره ۵- بهره‌برداران کاشف و یا بهره‌بردارانی که حین بهره‌برداری موفق به کشف ذخیره معدنی جدیدی شوند که منجر به اصلاح و یا اخذ گواهی کشف جدید شود، در صورت تغییر بهره‌بردار از زمان اصلاح و یا اخذ گواهی کشف جدید، مشمول حقوق موضوع تبصره (۲) ماده (۹) قانون برای ماده معدنی جدید با رعایت مفاد این آیین نامه خواهند شد.

تبصره ۶- چنانچه کاشف حق اکتشاف را به میزان درصد تعیین شده، از محصول استخراج شده در سر معدن انتخاب کند، موظف است نسبت به حمل آن حداکثر سه ماه پس از اعلام بهره‌بردار اقدام کند. در صورت عدم حمل در مهلت مقرر، بهره‌بردار هیچ‌گونه مسوولیتی در مورد پرداخت حق اکتشاف و یا سهم کاشف از محصول استخراج شده در همان سال نخواهد داشت.

تبصره ۷- در صورت عدم توافق بین بهره‌بردار و کاشف، میزان سهم کاشف از میزان مواد استخراج شده، سهمی خواهد بود که توسط وزارت تعیین می‌شود.

تبصره ۸- در مواردی که بهره‌بردار امکان فروش ماده معدنی را ندارد، کاشف می‌تواند میزان حق خود را از مواد استخراج شده برداشت کند.

تبصره ۹- بهره‌بردار موظف است زمان شروع استخراج را به کاشف به منظور هماهنگی‌های لازم اعلام کند و بهره‌بردار و کاشف موظفند صورتجلسه مربوط را تنظیم کنند.

تبصره ۱۰- توافق بین کاشف و بهره‌بردار در خصوص موضوع تبصره (۲) ماده (۹) قانون می‌تواند ملاک عمل قرار گیرد.

تبصره ۱۱- در مواردی که معدن فاقد بهره‌بردار باشد، این مدت مشمول بیست و پنج سال سقف زمانی موضوع تبصره (۲) ماده (۹) قانون نیست.

تبصره ۱۲- دستورالعمل چگونگی اجرای مفاد این ماده از سوی وزارت تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۳۱- چنانچه انباشت و نگهداری مواد معدنی حاصل از عملیات اکتشاف که طبق طرح مصوب انجام شده است، موجب تضییع ماده معدنی و منجر به مخاطرات بعدی شود و یا به دلایلی به تشخیص وزارت، حمل آن ضرورت داشته باشد، وزارت می‌تواند بر اساس مستندات فنی ارائه شده توسط دارنده پروانه اکتشاف با اخذ حقوق دولت با حمل آن موافقت کند.

تبصره- دارنده پروانه اکتشاف می‌تواند پس از صدور گواهی کشف با اخذ مجوز از وزارت، مواد معدنی حاصل از اجرای طرح اکتشاف مصوب را با پرداخت حقوق دولتی حمل کند.

ماده ۳۲- وزارت موظف است با بهره‌گیری از توان فنی و مالی بخش‌های غیردولتی و سازمان‌های تابع به تشخیص خود، با استفاده از فناوری‌های پیشرفته اکتشافی، مطالعات کلان و ناحیه‌ای را برای شناسایی پتانسیل‌های معدنی در محدوده‌های مشخص در صورت نیاز با صدور پروانه اکتشاف انجام دهد، چنانچه در نتیجه مطالعات مذکور به مناطق امیدبخش برخورد کند که مستلزم اکتشاف در مراحل بعدی باشد، به ترتیب زیر عمل می‌شود:

الف- چنانچه محدوده بلامعارض باشد، وزارت با رعایت مفاد این آیین‌نامه و از طریق بخش غیردولتی و یا سازمان‌های تابع خود نسبت به صدور پروانه اکتشاف در صورت نیاز به منظور تکمیل عملیات اقدام کند.

ب- چنانچه محدوده مورد نظر دربرگیرنده محدوده عملیات معدنی اشخاص حقیقی یا حقوقی باشد، وزارت ادامه عملیات اکتشاف را به دارنده پروانه عملیات واگذار می‌کند، در این صورت وی باید حداکثر ظرف سه ماه طرح لازم را برای ادامه عملیات تهیه و عملیات اکتشاف را شروع کند. در صورت عدم تمایل اشخاص مذکور، وزارت با حفظ حقوق دارنده پروانه عملیات، موظف است نسبت به ادامه عملیات اکتشاف تصمیم‌گیری کند.

تبصره- وزارت در اجرای این ماده می‌تواند در خصوص بهره‌گیری از بخش غیردولتی که دارای توان فنی و مالی هستند برای شناسایی پتانسیل‌های معدنی و ادامه انجام عملیات اکتشاف با ایجاد انگیزه و تشویق لازم طبق دستورالعمل ابلاغی وزارت اقدام کند که این اقدام برای شناسایی پتانسیل‌ها با اولویت بخش غیردولتی و ادامه انجام عملیات با رعایت بند (ب) این ماده خواهد بود.

ماده ۳۳- در اجرای تبصره (۳) ماده (۵) قانون، وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی ربط موظفند اطلاعات پایه زمین‌شناسی و اکتشافی تولید شده قبلی خود را حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه و نیز اطلاعات پایه تولید شده آتی را به طور مستمر به وزارت ارائه کنند.

تبصره ۱- وزارت موظف است طی دستورالعملی، نحوه جمع‌آوری و انتشار اطلاعات یاد شده را به طور مستمر از طریق سامانه مربوط تهیه و ابلاغ کند.

تبصره ۲- وزارت موظف است به منظور اطلاع‌رسانی سوابق، نتایج و فرصت‌های سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی، نسبت به تولید و نشر داده‌های پایه علوم زمین از طریق سامانه مربوط اقدام کند. چگونگی تولید و نشر داده‌های پایه علوم زمین بر اساس دستورالعمل‌های وزارت است.

تبصره ۳- وزارت موظف است در زمان تنظیم بودجه سنواتی، منابع مالی مورد نیاز برای اجرای این ماده را پیش‌بینی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور آن را در لایحه بودجه منظور کند.

فصل سوم - بهره‌برداری

ماده ۳۴- بهره‌برداری از ذخایر معدنی با رعایت ماده (۹) قانون مستلزم دریافت پروانه بهره‌برداری از وزارت است.

ماده ۳۵- دارنده گواهی کشف موظف است قبل از انقضای مهلت تعیین شده در ماده (۸) قانون، درخواست خود را به همراه طرح بهره‌برداری برای صدور پروانه بهره‌برداری طبق برگه (فرم) مربوط که توسط وزارت در اختیار وی قرار خواهد گرفت، به وزارت تسلیم کند.

تبصره ۱- عدم تسلیم درخواست بهره‌برداری از طرف دارنده گواهی کشف در مهلت مقرر موجب سلب اولویت از وی خواهد شد. وزارت موظف است با رعایت حقوق کاشف، موضوع تبصره ماده (۸) قانون و تبصره (۲) ماده (۹) آن، طبق مفاد این آیین‌نامه نسبت به تعیین بهره‌بردار اقدام کند.

تبصره ۲- دارنده گواهی کشف موظف است طرح‌های عملیاتی مورد نیاز برای بهره‌برداری را بر اساس دستورالعمل وزارت و توسط اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن تهیه و به وزارت تسلیم کند.

ماده ۳۶- چنانچه در اجرای ماده (۸) قانون، پروانه بهره‌برداری معدن به نام شخصی غیر از دارنده گواهی کشف صادر شود، بهره‌بردار منتخب موظف به پرداخت هزینه‌های اکتشافی مندرج در گواهی کشف به نرخ روز بر اساس نظر کارشناسی، موضوع تبصره ماده مذکور، قبل از صدور پروانه بهره‌برداری به دارنده گواهی کشف است. رعایت مفاد تبصره (۲) ماده (۹) قانون حسب مورد الزامی است.

تبصره ۳- در صورت امتناع دارنده گواهی کشف از دریافت هزینه‌های موضوع این ماده ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ وزارت، بهره‌بردار منتخب موظف است هزینه‌های موضوع این ماده را در صندوق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تادیه و مراتب را به صورت کتبی به وزارت اعلام کند.

ماده ۳۷- وزارت موظف است نسبت به بررسی مدارک و طرح بهره‌برداری اقدام و در صورت کامل بودن آن، پروانه بهره‌برداری معدن را بر اساس گواهی کشف و طرح بهره‌برداری مصوب صادر کند. در صورت وجود نقص در طرح بهره‌برداری، وزارت ضمن اعلام موارد به صورت کتبی، به متقاضی مهلت مناسبی برای رفع نقص می‌دهد. عدم رفع نقص در مهلت مقرر موجب سلب حق اولویت وی می‌شود و وزارت موظف به واگذاری گواهی کشف طبق مقررات این آیین‌نامه با رعایت حقوق کاشف وفق تبصره ماده (۸) قانون و تبصره (۲) ماده (۹) آن است.

تبصره- تامین مواد اولیه کارخانه های صنعتی مصرف کننده ماده معدنی واقع در منطقه وقوع معدن که فعالیت آن ها منطبق بر ضوابط، معیارها و استانداردهای موجود است، با ایجاد ارزش افزوده در اولویت قرار دارد و طرح بهره برداری حاوی اطلاعات و ارقام مربوط به کارخانه های مصرف کننده مواد معدنی است. واحدهای صنعتی مصرف کننده که از ارائه اطلاعات لازم در مورد نیاز مواد اولیه خودداری کنند، از اولویت مذکور برخوردار نمی شوند.

ماده ۳۸- متقاضی موظف است در زمان صدور پروانه بهره برداری، نحوه بهره برداری از مواد معدنی مندرج در گواهی کشف را در طرح بهره برداری خود منظور کند تا در پروانه بهره برداری به عنوان مواد معدنی قابل استخراج و استحصال درج شود.

تبصره ۱- حقوق دولتی براساس مواد معدنی مندرج در پروانه بهره برداری محاسبه و دریافت می شود.

تبصره ۲- در تمامی مراحل عملیات معدنی، باطله های حاصل پس از پایان انقضای مدت پروانه بهره برداری متعلق به دولت است.

ماده ۳۹- چنانچه به هر دلیلی بهره برداری هر یک از مواد معدنی مندرج در گواهی کشف به غیر از ماده اصلی میسر نباشد، بهره بردار موظف است درخواست خود را به همراه دلایل و مستندات به وزارت تسلیم کند و در صورت تایید با رعایت مفاد این آیین نامه اقدام خواهد شد.

تبصره ۱- بهره بردار موظف است مواد یاد شده را در صورت استخراج در محلی مناسب دپو کند تا در صورت فراهم شدن شرایط استحصال آن، با رعایت مفاد این آیین نامه اقدام کند.

تبصره ۲- چنانچه مواد مذکور به هر نحوی استفاده شود، بهره بردار موظف به پرداخت حقوق دولتی آن است.

تبصره ۳- در صورت وجود فناوری استحصال هر یک از مواد معدنی مندرج در گواهی کشف، بهره بردار زمینه های لازم را توسط خود و یا سرمایه گذاران دیگر فراهم و وزارت حمایت های لازم را اعمال کند.

ماده ۴۰- دارندگان پروانه بهره برداری و اجازه برداشت موظفند آن دسته از مواد معدنی را که توسط خود یا دیگری همراه ماده یا مواد معدنی موضوع مجوز آنها استحصال می شود، به منظور کسب موافقت وزارت و درج در متن مجوز، به وزارت گزارش کنند.

تبصره- چنانچه در نتیجه مطالعات آزمایشگاهی، ماده یا مواد معدنی شناسایی شود که مستلزم انجام عملیات به منظور استحصال آن باشد، وزارت انجام آن را به دارنده مجوز واگذار می کند. دارنده مجوز موظف است ظرف مهلت مقرر، طرح لازم را تهیه و عملیات را شروع کند، در غیر این صورت با حفظ حقوق دارنده مجوز، نسبت به انجام آن تصمیم گیری خواهد شد.

ماده ۴۱- دارنده پروانه بهره برداری و مجوز برداشت فقط مجاز به عملیات معدنی آن دسته از مواد معدنی است که در متن مجوز قید شده باشد. چنانچه دارنده مجوز ضمن عملیات معدنی در محدوده مربوط، به ماده معدنی دیگری غیر از آنچه که در مجوز قید شده است، برخورد کند، موظف است مراتب را به وزارت گزارش، تا در صورت موافقت، با رعایت مفاد این آیین نامه اقدام شود.

ماده ۴۲- در مواردی که به هر دلیل برای کاشف و یا انتقال گیرنده گواهی کشف، پروانه بهره‌برداری صادر نشود، بر اساس ماده (۱۰) قانون و با رعایت این آیین‌نامه نسبت به انتخاب عامل بهره‌برداری اقدام می‌شود.

ماده ۴۳- متقاضی موظف است برای صدور پروانه بهره‌برداری اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف- سپردن تعهد لازم مبنی بر اجرای مفاد فنی طرح بهره‌برداری مصوب زیر نظر اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن با توجه به ضوابط، معیارها و دستورالعمل‌های وزارت و ارائه مستندات مربوط

ب- ارائه تضمین پرداخت حقوق دولتی معادل شش ماه حقوق دولتی

پ- سپردن تعهد لازم در مورد اجرای تبصره (۲) ماده (۹) قانون حسب مورد

تبصره ۱- تضمین موضوع بند (ب) این ماده متناسب با حقوق دولتی به صورت سالانه به تشخیص وزارت هر سه سال یک بار مشروط به این که این تغییر بیشتر از بیست و پنج درصد باشد، متناسب با حقوق دولتی مصوب تعدیل و در پایان دوره بهره‌برداری چنانچه بهره‌بردار به تعهدات خود عمل کرده باشد، مسترد می‌شود.

تبصره ۲- نوع تضمین به تشخیص وزارت است.

ماده ۴۴- مدت هر دوره بهره‌برداری معدن بر اساس درخواست متقاضی، متناسب با ذخیره معدنی و طرح بهره‌برداری مصوب، حداقل دو برابر مدت بازگشت سرمایه و حداکثر تا (۲۵) سال با تایید وزارت تعیین می‌شود.

ماده ۴۵- چنانچه بهره‌بردار، متقاضی تمدید پروانه بهره‌برداری خود باشد، موظف است هجده ماه قبل از انقضای اعتبار پروانه بهره‌برداری، تقاضای خود را به وزارت ارائه و حداکثر یک سال مانده به پایان اعتبار پروانه، مستندات لازم را در مورد باقیمانده ذخایر معدنی و ذخایر معدنی حاصل از اکتشاف حین بهره‌برداری و طرح بهره‌برداری مربوط به دوره بهره‌برداری جدید به وزارت تسلیم کند.

تبصره- در صورت درخواست متقاضی مبنی بر تمدید مدت پروانه بهره‌برداری، قبل از هجده ماه مانده به پایان اعتبار پروانه، وزارت می‌تواند نسبت به تمدید آن در نیمه دوم هر دوره بهره‌برداری پس از تصویب طرح بهره‌برداری جدید و قبول شرایط تجدید و تمدید اقدام کند.

ماده ۴۶- وزارت موظف است طرح بهره‌برداری و مستندات مربوط را با ضوابط و معیارهای ابلاغی تطبیق و در صورت تایید، شرایط تجدید و تمدید را تعیین و به بهره‌بردار ابلاغ کند.

تبصره ۱- در صورت وجود نقص در طرح، بهره‌بردار موظف به رفع نقص آن در مهلت مناسب متناسب با گروه بندی مواد معدنی حداکثر ظرف دو ماه است و در غیر این صورت پروانه بهره‌برداری تمدید نخواهد شد.

تبصره ۲- چنانچه پروانه بهره‌برداری تمدید نشود، وزارت موظف است تا شش ماه قبل از انقضای مدت اعتبار پروانه در مورد میزان ذخیره و سایر شرایط بهره‌برداری معدن بررسی و در صورتی که ادامه بهره‌برداری بعد از پایان مدت پروانه امکان‌پذیر باشد، بر اساس مقررات این آیین‌نامه نسبت به تعیین بهره‌بردار جدید و واگذاری معدن اقدام کند.

ماده ۴۷- انتقال پروانه بهره‌برداری منوط به ارائه مفصلا حساب حقوق دولتی و سند صلح توسط انتقال‌دهنده طبق دستورالعمل مربوط و با موافقت وزارت است. انتقال‌گیرنده باید از توان فنی و مالی لازم برای انجام تعهدات و الزامات قانونی مربوط برخوردار باشد.

تبصره ۱- تاریخ قطعی و رسمی انتقال، تاریخ ظهنویسی پروانه بهره‌برداری از سوی وزارت است.

تبصره ۲- در مورد موسسات اعتباری و بانک‌ها که به نوعی پروانه در توثیق و یا رهن آن‌ها است و ورثه اشخاص حقیقی که به طور قهری حقوق مربوط به پروانه بهره‌برداری به آن‌ها منتقل می‌شود، انتقال با موافقت وزارت انجام می‌شود.

تبصره ۳- با انتقال پروانه بهره‌برداری، تعهدات و الزامات مربوط، به انتقال‌گیرنده منتقل می‌شود و انتقال‌گیرنده موظف به انجام تعهدات مربوط است.

ماده ۴۸- جابه‌جایی و انتقال تاسیسات و تجهیزات نصب شده در معدن و ماشین‌آلات مربوط به عملیات معدنی که به موجب قرارداد در رهن موسسات مالی تسهیلات‌دهنده و یا تضمین‌کننده بازپرداخت تسهیلات از جمله موسسات بیمه‌ای قرار گرفته است، منوط به ارائه موافقت کتبی موسسات مذکور و تایید وزارت است.

ماده ۴۹- متقاضیان اجازه برداشت موضوع ماده (۱۳) قانون، موظفند درخواست خود را طبق برگه (فرم) مربوط شامل مواردی از جمله تعیین مختصات محدوده، میزان استخراج و مدت برداشت، به وزارت تسلیم کنند. وزارت طبق دستورالعمل مربوط، اجازه برداشت را صادر می‌کند. این گونه مجوزها قابل انتقال به غیر نیستند.

ماده ۵۰- میزان و مدت اجازه برداشت برای مجریان طرح‌های عمرانی یا پیمانکاران مربوط متناسب با نیاز و مدت اجرای طرح آن‌ها خواهد بود. دارندگان این قبیل اجازه برداشت‌ها، حق فروش مواد معدنی مورد برداشت را نداشته و در صورت تخلف از این ماده مطابق ماده (۲۰) قانون با آن‌ها رفتار خواهد شد.

ماده ۵۱- بهره‌بردار موظف است در پایان هر سال، گزارش کامل عملیات بهره‌برداری را طبق چارچوب تعیین شده از سوی وزارت که شامل اطلاعاتی از جمله میزان استخراج، قیمت تمام شده، قیمت فروش، آمار و اطلاعات منابع انسانی است، تهیه و به وزارت تسلیم کند.

تبصره ۱- بهره‌برداران و دارندگان اجازه برداشت موظفند از تاریخ صدور مجوز، آمار و اطلاعات مربوط به میزان تولید و فروش خود را به تفکیک نوع و کیفیت مواد معدنی استخراج شده به صورت ماهانه به وزارت گزارش کنند.

تبصره ۲- آمار مربوط به میزان استخراج، تولید، حمل و فروش روزانه مواد معدنی باید به طور مرتب در سر معدن ثبت و نگهداری شود.

تبصره ۳- ارائه گزارش‌های ماهانه جزء تعهدات بهره‌بردار محسوب و در پروانه بهره‌برداری درج می‌شود. در صورت عدم ارائه گزارش‌های ماهانه تا سقف زمانی سه ماه متوالی یا شش ماه متناوب، طبق مقررات با بهره‌بردار رفتار خواهد شد.

ماده ۵۲- میزان استخراج سالانه مندرج در پروانه بهره‌برداری بنا به درخواست بهره‌بردار و طبق دستورالعمل وزارت در طول مدت اعتبار پروانه بهره‌برداری، قابل افزایش یا کاهش است.

ماده ۵۳- توقف عملیات بهره‌برداری به منظور اکتشاف، تهیه و تجهیز و ایجاد تاسیسات جدید و یا به هر دلیل دیگر، منوط به کسب اجازه و تایید وزارت است. در صورت تعطیلی بیش از شش ماه متوالی معدن بدون اخذ مجوز، بهره‌بردار مشمول ماده (۲۰) قانون خواهد شد.

تبصره ۱- مدت توقف عملیات بهره‌برداری معدنی که استخراج آن‌ها فصلی است و در طرح بهره‌برداری مصوب پیش‌بینی شده است، مشمول مفاد این ماده نمی‌شوند.

تبصره ۲- مدت زمان تعطیلی معدن که خارج از ید و اختیار بهره‌بردار است، با تایید شورا می‌تواند جزء مدت بهره‌برداری منظور نشود. در این مدت بهره‌بردار موظف به حفاظت از معدن است و مشمول پرداخت حقوق دولتی نخواهد شد.

ماده ۵۴- از جمله مواردی که معدن از ید بهره‌بردار منتزع می‌شود، به شرح زیر است:

الف- اتمام ذخیره معدن، با تایید وزارت

ب- خاتمه مدت بهره‌برداری در مواردی که شرایط بهره‌بردار از لحاظ تمدید مورد تایید وزارت قرار نگیرد.

پ- عدم ارائه تقاضای تمدید پروانه بهره‌برداری به همراه مدارک کامل مربوط یا عدم رفع نقص طرح تمدید بهره‌برداری در مهلت مقرر

ت- انصراف بهره‌بردار

ث- سلب صلاحیت بهره‌بردار

تبصره ۱- در مواردی که انتزاع معدن از ید بهره‌بردار به استثنای بند (الف) این ماده باشد، وزارت موظف است نسبت به واگذاری مجدد معدن طبق مفاد این آیین‌نامه اقدام کند.

تبصره ۲- در خصوص انصراف بهره‌بردار از بهره‌برداری در مواردی که وی مشمول ماده (۲۰) قانون نمی‌باشد، به تشخیص وزارت، انصراف وی پذیرفته می‌شود، در غیر این صورت، بهره‌بردار مشمول ماده (۲۰) قانون خواهد شد.

ماده ۵۵- در اجرای مفاد تبصره (۲) ماده (۲۰) قانون، مواردی که موجب اخذ خسارت، جریمه و یا سلب صلاحیت دارندگان مجوزهای اکتشاف، بهره‌برداری و اجازه برداشت می‌شود، به شرح زیر است:

۱- عدم رعایت مفاد قانون، این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های صادره از سوی وزارت

۲- تضييع و تخريب ذخاير معدنی به تشخیص وزارت

۳- عدم رعایت آیین‌نامه ایمنی معادن

۴- عدم بهره‌برداری و استخراج سالانه به مقدار تعیین شده در طرح مصوب با رعایت مفاد این آیین‌نامه

۵- عدم پرداخت حقوق دولتی در مهلت مقرر

۶- عدم انجام سایر تعهدات ذکر شده در متن مجوز صادره

تبصره- وزارت موظف است دستورالعمل تطبیق مصادیق موارد مشمول اخذ خسارت، جریمه و سلب صلاحیت و همچنین میزان و چگونگی اخذ آن را تهیه و ابلاغ کند.

ماده ۵۶- موارد خارج از ید و اراده دارندگان مجوز عملیات معدنی که مانع از اجرای تعهدات مربوط می‌شوند، به شرح زیر است:

الف- بروز حوادث غیرمترقبه

ب- تصرف عدوانی موضوع تبصره (۲) ماده (۱۹) قانون

پ- مزاحمت های اشخاص حقیقی و حقوقی، موضوع تبصره (۳) ماده (۱۹) قانون

ت- سایر موارد با تشخیص و تایید شورا

تبصره- دارندگان مجوز عملیات معدنی مشمول بندهای مذکور باید قبل از اتمام مهلت مقرر در انجام تعهدات مربوط، تقاضای خود را همراه با مدارک و مستندات به وزارت تسلیم تا پس از بررسی مراتب برای تشخیص و اتخاذ تصمیم به شورا گزارش شود.

ماده ۵۷- در اجرای مفاد ماده (۲۱) قانون، تشخیص اموال، تجهیزات و تاسیسات قابل انتزاع و غیرقابل انتزاع معدن به عهده وزارت است که ظرف یک ماه از تاریخ انتزاع معدن از ید بهره‌بردار، بر اساس برگه (فرم) مربوط، تعیین و به بهره‌بردار و دارنده اجازه برداشت قبلی ابلاغ می‌شود.

تبصره ۱- در زمان انتخاب بهره‌بردار جدید، ارزش اموال و تجهیزات غیرقابل انتزاع معدن توسط کارشناس رسمی بر اساس برگه (فرم) تهیه شده این ماده، تعیین و از سوی وزارت به وی و دارنده اجازه برداشت قبلی ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- بهره‌بردار و دارنده اجازه برداشت قبلی موظف است بلافاصله شماره حسابی برای دریافت هزینه‌های ارزیابی شده مورد تایید، به وزارت اعلام کند. بهره‌بردار جدید موظف است هزینه‌های ارزیابی شده مورد تایید را پس از ابلاغ وزارت و با رعایت مفاد این آیین‌نامه به شماره حساب مذکور واریز و در صورت امتناع بهره‌بردار سابق، هزینه‌های ارزیابی شده را در صندوق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تادیه و به صورت کتبی به وزارت اعلام کند.

تبصره ۳- بهره‌بردار سابق موظف است همزمان با انتزاع معدن از ید وی نسبت به عودت اصل پروانه بهره‌برداری قبل از اجرای تبصره (۲) این ماده اقدام کند. در صورت عدم اقدام توسط بهره‌بردار در مهلت مقرر، وی از دریافت هزینه‌های تبصره (۲) این ماده محروم و وزارت می‌تواند وی را از فعالیت‌ها در بخش‌های معدنی کشور برای مدت معینی محروم کند و سایر مجوزهای عملیات معدنی بهره‌بردار مشمول ماده (۲۰) قانون می‌شود. وزارت موظف است تعهدات موضوع این تبصره را در پروانه بهره‌برداری درج کند.

ماده ۵۸- مسوولیت حفاظت معدن و اموال غیرقابل انتزاع تا تحویل و تحول آن به بهره‌بردار جدید، بر عهده بهره‌بردار سابق است. مدت این مسوولیت از تاریخ انتزاع معدن از ید بهره‌بردار و دارنده اجازه برداشت قبلی نباید از شش ماه تجاوز کند. چنانچه تا قبل از انجام تحویل، خسارتی به معدن وارد آید که موجب تخریب و یا تضييع شود و این خسارت مستند بر تقصیر بهره‌بردار باشد، باید از عهده جبران آن بر آید. وزارت می‌تواند میزان این خسارت را از برآورد هزینه‌های ارزیابی شده مورد تایید کسر و به خزانه دولت واریز کند. در این صورت بهره‌بردار جدید موظف است بقیه برآورد هزینه‌های ارزیابی شده را وفق تبصره (۲) ماده (۵۷) این آیین‌نامه پرداخت کند.

تبصره ۱- چنانچه به تشخیص وزارت در مهلت مقرر در این ماده، بهره‌بردار سابق به طور کامل از معدن و اموال قابل انتزاع حفاظت نکند و یا به دلیل عدم تعیین بهره‌بردار جدید، معدن تحویل و تحول نشود، وزارت می‌تواند مسوولیت حفاظت معدن و اموال غیرقابل انتزاع را به سازمان‌های توسعه‌ای و یا اشخاص ذیصلاح واگذار کند.

تبصره ۲- وزارت موظف است در بودجه سالانه برای حفاظت معدن و اموال غیر قابل انتزاع تا تعیین بهره‌بردار جدید، منابع لازم را از محل تبصره (۴) ماده (۱۴) قانون پیش بینی کند.

ماده ۵۹- دارندگان پروانه‌های اکتشاف و بهره‌برداری اجازه ندارند محدوده عملیات معدنی خود را به اجزای متعدد تقسیم و در قالب قسمت‌های کوچکتر معامله و یا به غیر واگذار کنند. وزارت می‌تواند به تشخیص خود حسب درخواست دارنده پروانه، محدوده‌های اکتشاف و بهره‌برداری را با رعایت مفاد این آیین نامه اصلاح کند.

ماده ۶۰- در اجرای ماده (۱۴) قانون و تبصره (۲) آن، حقوق دولتی بر مبنای ده درصد از بهای هر واحد ماده و یا مواد معدنی استخراج شده به نرخ روز در سر معدن تعیین می‌شود.

تبصره ۱- وزارت موظف است به منظور افزایش و یا کاهش درصد حقوق مذکور نسبت به تعیین مبنای مذکور با اعمال ضرایب مربوط به عوامل موثری از جمله میزان ذخیره، روش استخراج، عیار و کیفیت ماده معدنی، سود ترجیحی، معادن واقع در مناطق دورافتاده و کمتر توسعه یافته، درصدهای بازبایی صنعتی متناسب با مقیاس معدنکاری و نوع مواد معدنی بر اساس دستورالعمل مربوط به گونه‌ای اقدام کند که کاهش آن در مورد معادن بزرگ از پنج درصد کمتر نشود و افزایش آن برای سایر معادن حداکثر از سه برابر درصد مینا بیشتر نشود.

تبصره ۲- تشخیص معادن بزرگ بر اساس دستورالعمل شورا خواهد بود که هر سه سال یک‌بار بازنگری خواهد شد.

تبصره ۳- وزارت موظف است دستورالعمل مربوط به تعیین حقوق دولتی هر واحد محصول کانه‌آرایی و یا فرآوری شده را در سر معدن تهیه و ابلاغ کند.

تبصره ۴- تعیین درصد حقوق دولتی و ابلاغ آن به بهره‌بردار در زمان صدور پروانه بهره‌برداری است.

تبصره ۵- بهای ماده معدنی و یا محصول ناشی از کانه‌آرایی و یا فرآوری در محدوده معدن که مبنای محاسبه حقوق دولتی قرار می‌گیرد، معادل متوسط قیمت فروش آن به تشخیص وزارت است.

ماده ۶۱- وزارت موظف است درصد حقوق دولتی را هر سه سال یک بار بازنگری کند و یا در صورت تغییر شرایط و ضرورت بازنگری در درصد تعیین شده به تشخیص وزارت، این تغییر بر اساس طرحی خواهد بود که توسط بهره‌بردار ارائه و به تایید وزارت می‌رسد.

تبصره ۱- بهره‌بردار در دوره تجهیز و آماده‌سازی معدن، از پرداخت حقوق دولتی معاف است. مدت تجهیز و آماده‌سازی بر اساس طرح بهره‌برداری مصوب و به تشخیص وزارت تعیین می‌شود.

تبصره ۲- حمل و فروش ماده معدنی موضوع پروانه بهره‌برداری حاصل از انجام عملیات تجهیز و آماده‌سازی معدن با موافقت وزارت و پرداخت حقوق دولتی بلامانع است.

ماده ۶۲- بهره‌بردار موظف است حقوق دولتی را به صورت علی‌الحساب بر مبنای گزارش‌های عملکرد ماهانه خود پس از محاسبه و ابلاغ وزارت، به حسابی که از طرف وزارت تعیین می‌شود واریز کند. وزارت در پایان هر سال پس از دریافت گزارش عملکرد سالانه از بهره‌بردار، حقوق دولتی را به صورت قطعی تعیین و به وی ابلاغ می‌کند.

تبصره ۱- چنانچه میزان استخراج سالانه معدن از میزان استخراج سالانه مندرج در پروانه بهره‌برداری کمتر باشد، بهره‌بردار موظف است حقوق دولتی متعلقه را بر مبنای میزان استخراج مندرج در پروانه پرداخت کند.

تبصره ۲- تعیین تکلیف برداشت بیش از میزان استخراج سالانه مندرج در پروانه بهره‌برداری بر اساس دستورالعمل وزارت خواهد بود.

ماده ۶۳- وزارت پس از دریافت گزارش عملکرد سالانه بهره‌بردار، ظرف دو ماه از تاریخ وصول گزارش، بررسی‌های لازم را انجام و ضمن ثبت اطلاعات در سامانه مربوط، به ترتیب زیر عمل می‌کند.

الف- در صورت تایید گزارش بهره‌بردار، حقوق دولتی قطعی را محاسبه و به وی ابلاغ می‌کند. بهره‌بردار مکلف به تسویه حساب حقوق دولتی ظرف یک ماه پس از ابلاغ است.

ب- در صورت عدم ارائه گزارش از طرف بهره‌بردار و یا در مواردی که وزارت ارقام اعلام شده از سوی بهره‌بردار را در مورد میزان استخراج و بهای فروش ماده معدنی در سر معدن تایید نکند، وزارت به تشخیص خود نسبت به محاسبه و مطالبه حقوق دولتی اقدام می‌کند.

پ- در مواردی که بهره‌بردار در گزارش سالانه، میزان استخراج را کمتر از میزان مندرج در پروانه بهره‌برداری اعلام کند و دلایل توجیهی وی مشمول موارد خارج از ید و اراده بهره‌بردار باشد، با تایید شورا، حقوق دولتی براساس میزان استخراج واقعی محاسبه و مطالبه می‌شود.

ت- گزارش عملکرد بهره‌بردار باید به تایید مسوول فنی معدن دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن برسد.

ماده ۶۴- به تشخیص وزارت و یا در صورت تقاضای بهره‌بردار برای برخورداری از معافیت موضوع تبصره (۵) ماده (۱۴) قانون، مراتب به شورا برای اتخاذ تصمیم اعلام می‌شود. وزارت موظف است دستورالعمل چگونگی استفاده بهره‌برداران معادن از معافیت مذکور را تهیه و ابلاغ کند.

ماده ۶۵- چنانچه بهره‌بردار از پرداخت حقوق دولتی در موعد مقرر خودداری کند، وزارت حقوق دولتی را از محل تضمین وی برداشت و بهره‌بردار مکلف به تجدید تضمین حقوق دولتی مربوط، ظرف یک ماه خواهد بود و در غیر این صورت بهره‌بردار مشمول ماده (۲۰) قانون خواهد شد.

فصل چهارم - مزایده

ماده ۶۶- مزایده بهره‌برداری از ذخایر معدنی بلامعارض، با هدف صرفه و صلاح دولت و صیانت از ذخایر معدنی، فراهم آوردن شرایط برابر در انتخاب بهره‌بردار واجد صلاحیت و تداوم بهره‌برداری از معادن توسط وزارت و بر اساس مفاد این آیین‌نامه انجام می‌شود.

ماده ۶۷- در اجرای ماده (۱۰) قانون، موارد مشمول مزایده به شرح زیر است:

الف- محدوده‌های گواهی کشف بلامعارض که مدت زمان موضوع ماده (۷) قانون در آن رعایت نشده باشد.

ب- معادن بلامعارض

پ- ذخایر معدنی محدود کشف شده بلامعارض

ت- دپوهای مواد معدنی بلامعارض

ث- معادن متروکه دارای ذخیره معدنی هستند

ج- سایر موارد به تشخیص وزارت

تبصره- تشخیص معادن متروکه و مسبوق به سابقه و انتخاب عامل اکتشاف یا بهره‌برداری معادن متروکه که نیاز به اکتشاف تکمیلی دارند، بر اساس دستورالعمل وزارت خواهد بود.

ماده ۶۸- انتخاب عامل بهره‌برداری از طریق مزایده به صورت عمومی و طی دو مرحله به ترتیب زیر انجام می‌شود:

الف- ارزیابی توان فنی و مالی مزایده‌گران

ب- ارزیابی قیمت‌های پیشنهادی

ماده ۶۹- ترکیب، شرح وظایف و نحوه تشکیل جلسات کمیسیون مزایده به شرح زیر است:

الف- کمیسیون مزایده از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

آیین نامه اجرایی قانون معادن

- ۱- بالاترین مقام دستگاه مزایده‌گزار به عنوان رییس کمیسیون مزایده
- ۲- بالاترین مقام مالی دستگاه مزایده‌گزار
- ۳- بالاترین مقام تخصصی ذی ربط دستگاه مزایده‌گزار
- ب- کمیسیون مزایده با حضور هر سه نفر اعضای مذکور رسمیت داشته و تصمیمات آن با رای همه اعضا معتبر خواهد بود.
- پ- دعوت از اشخاص ذیصلاح بدون حق رای از سوی رییس کمیسیون مزایده بلامانع است.
- ت- وظایف کمیسیون مزایده به شرح زیر است:
 - ۱- تشکیل جلسات کمیسیون در موعد مقرر در اسناد مزایده
 - ۲- گشودن پاکت اصلی و احراز وجود پاکت‌های تضمین، فنی و مالی و قیمت پایه
 - ۳- گشودن پاکت تضمین و احراز صحت و قابل قبول بودن محتوای آن طبق شرایط و اسناد مزایده. در صورت عدم انطباق تضمین ارائه شده با شرایط و اسناد مزایده، پاکت تضمین به همراه سایر پاکت‌های ناگشوده برای استرداد به ذینفع تحویل می‌شود.
 - ۴- گشودن پاکت توان فنی و مالی و کنترل اوراق، اسناد و مدارک موجود
 - ۵- تحویل پاکت‌های مربوط به توان فنی و مالی واصله به بالاترین مقام کارگروه فنی برای بررسی‌های لازم در کارگروه فنی
 - ۶- پاکت تضمین مزایده‌گرانی که توان فنی و مالی آن‌ها توسط کمیته فنی تایید نشود، به مزایده‌گزار به منظور عودت به مزایده‌گر تحویل داده می‌شود.
 - ۷- گشودن پاکت قیمت پایه و بررسی پیشنهاد به لحاظ کامل و قابل عمل بودن، داشتن امضا، خوانا و غیرمشروط بودن قیمت پیشنهادی
 - ۸- تعیین برنده و نفر دوم مزایده و عودت پاکت سایر مزایده‌گرانی که پیشنهاد قیمت آنها پذیرفته نشده است.
 - ۹- ضبط تضمین برنده مزایده در شرایط انصراف یا استنکاف وی از ادامه مراحل صدور مجوز و اعلام نفر دوم به عنوان برنده مزایده و ضبط تضمین نفر دوم در صورت انصراف یا استنکاف وی
 - ۱۰- تنظیم صورتجلسه
 - ۱۱- عودت تضمین شرکت در مزایده نفر برنده و نفر دوم پس از تعیین تکلیف مزایده
 - ۱۲- تصمیم‌گیری درباره تجدید یا لغو مزایده طبق مفاد این آیین‌نامه
 - ۱۳- صیانت از پاکت‌های مزایده‌گران از زمان اخذ تا تحویل به مزایده‌گزار

ث- پس از اتمام مهلت تحویل اسناد مزایده و قبول پیشنهاده‌ها، جلسه کمیسیون مزایده تشکیل و ظرف سی روز کاری برنده و نفر دوم مزایده تعیین خواهد شد.

ماده ۷۰- ترکیب، شرح وظایف و نحوه تشکیل جلسات کارگروه فنی به شرح زیر است:

الف- کارگروه فنی زیر نظر کمیسیون مزایده و با اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱- بالاترین مقام تخصصی ذی ربط دستگاه مزایده‌گزار با عنوان رییس کارگروه فنی

۲- یک نفر کارشناس مجرب به انتخاب بالاترین مقام تخصصی ذی ربط دستگاه مزایده‌گزار

۳- یک نفر کارشناس نظام مهندسی معدن با معرفی سازمان نظام مهندسی معدن

۴- یک نفر کارشناس تخصصی ذی‌ربط دارای پروانه اشتغال حداقل پایه دو به انتخاب رییس دستگاه مزایده‌گزار

۵- یک نفر کارشناس مالی مجرب به انتخاب رییس دستگاه مزایده‌گزار

ب- کارگروه فنی با حضور هر پنج نفر اعضای مذکور رسمیت دارد و تصمیمات آن با رای اکثریت اعضا معتبر خواهد بود.

پ- دعوت از اشخاص ذی‌صلاح بدون حق رای از سوی رییس کارگروه فنی مزایده، بلامانع است.

ت- وظایف کارگروه فنی به شرح زیر است:

۱- تشکیل جلسات کارگروه فنی حسب ارجاع کمیسیون مزایده.

۲- تطبیق اوراق، اسناد و مدارک موجود در پاکت فنی و مالی با صورتجلسه کمیسیون مزایده.

۳- بررسی اسناد و مدارک موجود در پاکت فنی و مالی و محاسبه امتیازهای مربوط.

۴- تنظیم صورتجلسه اعلام نتایج بررسی‌های کارگروه فنی و مالی

۵- تهیه و تسلیم اسناد و صورتجلسه اعلام نتایج امتیازات فنی و مالی مزایده‌گران به کمیسیون مزایده

۶- نگهداری از اسناد فنی و مالی مزایده‌گران از زمان دریافت تا تحویل به کمیسیون مزایده

تبصره- مهلت انجام کامل وظایف کارگروه فنی ظرف بیست روز کاری پس از دریافت پاکت‌ها از سوی کمیسیون مزایده است.

ماده ۷۱- فرآیند برگزاری مزایده به ترتیب شامل مراحل زیر است:

الف- تهیه اسناد مزایده

ب- اعلام فراخوان عمومی

پ- تحویل اسناد مزایده و دریافت پیشنهاده‌ها در مهلت مقرر

ت- ارزیابی پیشنهادها

ث- تعیین و اعلام برنده مزایده

ج- استرداد تضمین شرکت در مزایده، همزمان با صدور پروانه

ماده ۷۲- فراخوان برگزاری مزایده باید به تشخیص مزایده‌گزار حداقل یک نوبت در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار کشور و روزنامه محلی استان مربوط منتشر شود. همچنین با فراخوان برگزاری مزایده به همراه اطلاعات مربوط باید به طور همزمان از طریق درگاه دستگاه مزایده‌گزار اطلاع‌رسانی و تا پایان مهلت تحویل اسناد مزایده و قبول پیشنهادها، برای اطلاع عموم حفظ شود.

تبصره ۱- هزینه انتشار آگهی های مزایده در روزنامه‌های کثیرالانتشار و محلی از برنده های مزایده دریافت می‌شود.

تبصره ۲- مزایده‌گزار موظف است در فراخوان مزایده زمان مناسب را برای بازدید مزایده‌گران از موضوع مزایده پیش‌بینی کند.

ماده ۷۳- مزایده‌گزار موظف است در قالب برگه‌های (فرم‌های) مربوط اطلاعات لازم از جمله موارد زیر را در اختیار مزایده‌گران قرار دهد:

۱- نام و نشانی مزایده‌گزار

۲- موقعیت جغرافیایی، مساحت و مختصات رئوس محدوده معدنی

۳- میزان تضمین شرکت در مزایده

۴- محل و مهلت دریافت اسناد مزایده و قبول پیشنهادها

۵- نوع ماده و یا مواد معدنی

۶- کمیت و کیفیت ذخیره معدنی

۷- قیمت پایه ماده و یا مواد معدنی برای تعیین حقوق دولتی

۸- سایر داده‌ها و اطلاعات مرتبط با موضوع مزایده حسب مورد

۹- اقلام هزینه‌های مرتبط با برگزاری مزایده که از برنده های مزایده دریافت می‌شود.

۱۰- حداقل توان فنی و مالی مورد نیاز

۱۱- سایر شرایط شرکت در مزایده

تبصره ۵- مزایده‌گزار موظف است هرگونه تغییر در شرایط مزایده را به طور یکسان و به طریق مناسب اطلاع‌رسانی کند.

ماده ۷۴- مزایده‌گران پس از دریافت برگه‌های (فرم‌های) مربوط از مزایده‌گزار، باید نسبت به تکمیل آنها اقدام و به همراه سایر مدارک لازم در پاکت‌های جداگانه به ترتیب زیر به مزایده‌گزار تسلیم کنند:

۱- پاکت تضمین شرکت در مزایده (پاکت الف)

۲- پاکت توان فنی و مالی (پاکت ب)

۳- پاکت قیمت پیشنهادی (پاکت ج)

تبصره ۱- مزایده‌گران باید پاکت‌ها را به صورت دربسته و چسب و مهر (امضا) شده، در پاکت اصلی قرارداد و پاکت اصلی را نیز به صورت دربسته و چسب و مهر (امضا) شده، به مزایده‌گزار تسلیم کنند.

تبصره ۲- مزایده‌گزار موظف است در مهلت تعیین شده در فراخوان، تمامی پاکت‌های شرکت‌کنندگان را پس از دریافت، ثبت و رسید آن را به مزایده‌گر تحویل نموده و از پاکت‌ها صیانت کند.

تبصره ۳- مزایده‌گران موظف به ارائه یک پیشنهاد در مورد هر یک از گزینه‌های مزایده هستند.

تبصره ۴- پیشنهادهای واصله پس از تحویل و ثبت، غیرقابل اصلاح و جایگزینی است.

تبصره ۵- دارنده قبلی مجوز موضوع مزایده در صورت تسویه حساب کامل با وزارت و نداشتن ممنوعیت شرکت در مزایده، می‌تواند در مزایده مربوط شرکت کند.

تبصره ۶- اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند با رعایت مفاد این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های مربوط در مزایده‌های همزمان شرکت کنند.

ماده ۷۵- پاکت‌های حاوی قیمت‌ها و یا درصدهای پیشنهادی (پاکت ج) مزایده‌گران در زمان و مکان مقرر توسط کمیسیون مزایده، گشوده می‌شود، حضور مزایده‌گرانی که توان فنی و مالی آن‌ها مورد تایید کارگروه فنی قرار گرفته است، در جلسه بلامانع است.

ماده ۷۶- مزایده‌گری که بیشترین امتیاز را از نظر امتیاز فنی و مالی و قیمت پیشنهادی طبق دستورالعمل مربوط کسب کند، به عنوان برنده مزایده اعلام خواهد شد.

تبصره ۱- درصد بها و یا قیمت پیشنهادی اعلامی مزایده‌گزار به منظور تعیین حقوق دولتی در معادنی که از طریق مزایده واگذار می‌شوند، با رعایت مفاد این آیین‌نامه توسط وزارت تعیین می‌شود، به طوری که این درصد بها و یا قیمت پیشنهادی از میانگین درصد بها و یا قیمت حقوق دولتی معادن مشابه در زمان برگزاری مزایده کمتر نباشد.

تبصره ۲- برنده دوم مزایده در صورتی اعلام می‌شود که تفاوت قیمت پیشنهادی با برنده اول از پنج درصد بیشتر نباشد.

تبصره ۳- در صورتی که امتیاز مزایده‌گران یکسان باشد، برنده مزایده حسب اولویت موضوع تبصره (۱) ماده (۱۰) قانون با رعایت مفاد این آیین نامه تعیین و در صورتی که مجدداً شرایط یکسان باشد، مزایده‌گری که دارای درصد بها و یا قیمت پیشنهادی بالاتری باشد، برنده مزایده خواهد بود و در غیر این صورت از طریق قرعه برنده تعیین خواهد شد.

تبصره ۴- مزایده‌گزار موظف است پس از قطعی شدن برنده مزایده، بلافاصله مراتب را از طریق پست سفارشی به وی ابلاغ کند.

ماده ۷۷- چگونگی تعیین مبلغ تضمین، استرداد و ضبط تضمین شرکت در مزایده به شرح زیر است:

الف- مبلغ تضمین شرکت در مزایده حداقل پنج درصد ارزش برآوردی مورد معامله است که حسب مورد توسط وزارت تعیین و در اسناد مزایده اعلام می‌شود.

ب- تضمین شرکت در مزایده، ضمانت نامه بانکی، چک تضمینی و یا برگه واریز نقدی است که از سوی مزایده‌گر به حساب اعلام شده از سوی مزایده‌گزار واریز می‌شود.

پ- تضمین شرکت در مزایده همزمان با صدور پروانه بهره‌برداری به برنده مزایده پس از کسر هزینه‌های آگهی مزایده قابل استرداد است.

ت- در صورت انصراف، استنکاف یا هرگونه تقصیر و قصور برنده مزایده از ادامه مراحل صدور مجوز، تضمین شرکت در مزایده وی ضبط و نفر دوم به عنوان برنده مزایده تلقی می‌شود و در صورت امتناع یا هرگونه تقصیر و قصور نفر دوم، تضمین وی نیز ضبط و مزایده تجدید خواهد شد. موارد خارج از ید برنده مزایده به تشخیص دستگاه مزایده‌گزار، مشمول این بند نمی‌شود.

ماده ۷۸- وزارت موظف است حقوق دولتی معادن واگذار شده از طریق مزایده را برای دارنده پروانه بهره‌برداری در طول مدت اعتبار دوره اول پروانه بهره‌برداری صادره بر اساس درصد بها و یا قیمت پیشنهادی عامل منتخب محاسبه کند.

تبصره ۵- درصد و یا قیمت پیشنهادی با رعایت مفاد این آیین‌نامه نباید از درصد بها و یا قیمت پایه معادن مشابه در زمان استخراج در سال‌های آتی کمتر باشد.

ماده ۷۹- پروانه‌های بهره‌برداری واگذار شده از طریق مزایده، مشمول موارد مترتب بر پروانه‌های بهره‌برداری از جمله انتقال، تمدید مدت اعتبار، اکتشاف حین بهره‌برداری، تغییر کمیت و کیفیت ذخیره معدنی، تغییر نوع ماده معدنی و سایر موارد مرتبط طبق قانون و این آیین نامه هستند.

ماده ۸۰- صدور، انتقال، تمدید مدت اعتبار، اکتشاف حین بهره‌برداری و سایر موارد مرتبط با پروانه بهره‌برداری معادنی که قبل از ابلاغ این آیین‌نامه از طریق مزایده واگذار شده‌اند، پس از پایان دوره بهره‌برداری تابع مفاد این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۸۱- برنده مزایده موظف است ظرف مدت تعیین شده از تاریخ ابلاغ کتبی برنده، هزینه‌های مزایده را بر اساس اعلام دستگاه مزایده‌گزار پرداخت کند، در غیر این صورت از محل تضمین شرکت در مزایده وی کسر می‌شود.

تبصره- دستگاه مزایده‌گزار موظف است برای تامین هزینه‌های مزایده در صورتی که فاقد شرکت‌کننده و یا برنده باشد، منابع لازم را در بودجه سالانه پیش‌بینی کند.

ماده ۸۲- در مزایده‌هایی که در آن حد نصابی برای تعداد مزایده‌گران تعیین نشده باشد، در صورت وجود تنها یک مزایده‌گر که از توان فنی و مالی لازم برخوردار باشد، انتخاب وی به عنوان برنده مزایده با رعایت مفاد این آیین‌نامه بلامانع است.

ماده ۸۳- در صورت عدم وجود مزایده‌گر در دو نوبت برگزاری متوالی مزایده در طول شش ماه، وزارت می‌تواند موضوع مزایده را به اولین متقاضی دارای توان فنی و مالی لازم مشروط بر آن که مدت زمان شش ماه از برگزاری دومین مزایده نگذشته باشد، واگذار کند.

ماده ۸۴- مزایده در شرایط زیر تجدید می‌شود:

الف- کم بودن تعداد مزایده‌گر، چنانچه در اسناد مزایده حد نصاب تعیین شده باشد.

ب- انصراف و یا امتناع برنده مزایده در مهلت مقرر

ماده ۸۵- مزایده در شرایط زیر لغو می‌شود:

الف- تغییرات زیادی در اسناد مزایده به تشخیص دستگاه مزایده‌گزار لازم باشد و موجب تغییر در ماهیت مزایده شود.

ب- پیشامدهای غیرمتعارف به تشخیص دستگاه مزایده‌گزار نظیر جنگ، زلزله، سیل

پ- احراز تبانی بین مزایده‌گران توسط کمیسیون مزایده

ت- احراز صحت اعتراض کتبی مزایده‌گران مبنی بر عدم رعایت مفاد این آیین‌نامه

تبصره- مزایده‌گزار باید لغو و یا تجدید مزایده را برای آگاهی همه مزایده‌گران اطلاع‌رسانی کند.

ماده ۸۶- نحوه رسیدگی به شکایات مزایده‌گران به شرح زیر است:

الف- چنانچه هر یک از مزایده‌گران نسبت به عدم رعایت مفاد این آیین‌نامه اعتراض داشته باشند، می‌توانند ظرف هفت روز کاری پس از اعلام نتایج اولیه مزایده، به بالاترین مقام دستگاه مزایده‌گزار شکایت کنند.

ب- مزایده‌گزار موظف است ظرف هفت روز کاری از تاریخ دریافت شکایت، رسیدگی‌های لازم را به عمل آورده و در صورت وارد دانستن اعتراض، به موضوع رسیدگی و در صورتی که شکایت را وارد نداند، ظرف مهلت تعیین شده پاسخ لازم را به شاکی اعلام کند.

پ- رسیدگی به شکایات مزایده‌گران، مانع از ادامه فرایند مزایده نخواهد شد.

ت- دستگاه مزایده‌گزار موظف است در صورت لغو مزایده، تضمین برنده مزایده و سایر مزایده‌گران را به جز بند (پ) ماده (۷۷) این آیین‌نامه عودت دهد.

ماده ۸۷- وزارت موظف است امور مربوط به مزایده موضوع این آیین نامه را پس از راه اندازی سامانه الکترونیکی، از طریق این سامانه انجام داده و پایگاه اطلاع رسانی مزایده های معدنی را در سامانه مذکور ایجاد کند.

فصل پنجم - کانه آرای، فرآوری و صنایع معدنی

ماده ۸۸- واحدهای کانه آرای، فرآوری و صنایع معدنی واحدهایی هستند که موضوع فعالیت آنها به ترتیب مشمول تعاریف بندهای (ر)، (ز) و (ث) ماده (۱) قانون است. تشخیص واحدهای یاد شده با وزارت است.

تبصره- تشخیص کانه آرای و یا فرآوری حسب نوع و کاربرد محصول از جمله فرایند استحصال مواد معدنی از منابع آبی به عهده وزارت است.

ماده ۸۹- در اجرای ماده (۱۶) قانون، وزارت موظف است با تعیین اولویت های سرمایه گذاری در ایجاد واحدهای کانه آرای، فرآوری و صنایع معدنی و حمایت از بخش غیردولتی در این امور، منابع مالی مورد نیاز را برای انجام مطالعات امکان سنجی و تهیه طرح های تیپ واحدهای مذکور در بودجه سالانه خود پیش بینی کند.

تبصره- متقاضیان ایجاد واحدهای مذکور خارج از اولویت های وزارت موظفند بازار مصرف، محل تامین مواد اولیه و دلایل و مستندات خود را در مورد اقتصادی بودن طرح به وزارت تسلیم کنند.

ماده ۹۰- بهره برداران معدنی که احداث واحد کانه آرای، فرآوری و صنایع معدنی حسب درخواست آنها در طرح بهره برداری به تصویب برسد، نیازی به صدور جواز تاسیس برای آنها نیست و مجازند در محدوده پروانه مربوط، نسبت به ایجاد واحد مذکور اقدام و دستگاه های اجرایی موظفند با این قبیل بهره برداران نظیر سایر دارندگان جواز تاسیس رفتار کنند. این قبیل بهره برداران مشمول حمایت ها و مشوق های دولت خواهند بود.

تبصره- در صورت انتزاع معدن از ید بهره بردار، طبق شرایط زیر اقدام می شود:

۱- در صورت امکان تفکیک این واحدها از محدوده معدن به تشخیص وزارت، انتزاع انجام می شود و بهره بردار منتخب باید نسبت به تامین مواد اولیه با اولویت این واحدها اقدام کند.

۲- در صورت غیرقابل انتزاع بودن این واحدها، طبق ماده (۲۱) قانون اقدام خواهد شد.

ماده ۹۱- متقاضیان احداث واحدهای کانه آرای، فرآوری و صنایع معدنی در خارج از محدوده پروانه بهره برداری معدن موظفند نسبت به ارائه طرح توجیه فنی و اقتصادی و اخذ جواز تاسیس طبق مقررات و ضوابط وزارت، اقدام کنند.

تبصره- طرح توجیهی فنی و اقتصادی باید بر اساس ضوابط و معیارهای تعیین شده از سوی وزارت و توسط اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن تهیه شود.

ماده ۹۲- صدور جواز تاسیس و پروانه بهره‌برداری واحدهای مستقل تحقیقات کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی و توسعه آنها طبق مفاد این آیین‌نامه به عهده وزارت است. وزارت موظف است ایجاد و توسعه واحدهای مذکور توسط بخش خصوصی را در صدر اولویت‌های تشویقی و حمایتی خود قرار دهد.

ماده ۹۳- وزارت موظف است نسبت به بررسی طرح توجیهی فنی و اقتصادی و سایر مدارک مربوط اقدام و جواز تاسیس را به نام متقاضی صادر کند. در صورت وجود نقص در طرح، وزارت موارد را برای رفع نقص به متقاضی ابلاغ می‌کند.

تبصره - انتقال، تمدید، تغییر محل اجرای طرح پیش بینی شده، مدت اعتبار جواز تاسیس و سایر موارد با رعایت مفاد این آیین‌نامه و بر اساس دستورالعمل‌های مربوط خواهد بود.

ماده ۹۴- دارنده جواز تاسیس موظف است در مهلت تعیین شده و طبق برنامه زمان‌بندی طرح نسبت به اجرای طرح و اخذ پروانه بهره‌برداری بر اساس مقررات مربوط اقدام کند.

تبصره ۱- ضوابط، مقررات و شرایط عمومی مندرج در جواز تاسیس جزء لاینفک مجوز و لازم‌الاجرا است.

تبصره ۲- چنانچه دارنده جواز تاسیس در مهلت مقرر اقدامات لازم را به عمل نیاورد، جواز تاسیس صادره ابطال می‌شود.

ماده ۹۵- دارنده جواز تاسیس موظف است پس از تولید آزمایشی، درخواست خود را همراه با گزارش مربوط برای دریافت پروانه بهره‌برداری تسلیم وزارت کند.

فصل ششم - شورا

ماده ۹۶- در اجرای بند (الف) تبصره (۲) ماده (۱۲) قانون در موارد اختلاف دارندگان پروانه عملیات معدنی با دستگاه‌های اجرایی و یا با یکدیگر، موضوع از طریق وزارت رسیدگی و در صورت توافق طرفین با داوری شورا، مراتب در شورا مطرح و رای صادره برای طرفین قطعی و لازم‌الاجرا است. دبیر شورا می‌تواند از نمایندگان طرفین به منظور حضور در جلسه بدون حق رای دعوت کند.

ماده ۹۷- روند، نحوه بررسی، طرح موارد مرتبط و چگونگی تشکیل و اداره جلسات شورا، بر اساس نظامنامه داخلی شورا خواهد بود.

ماده ۹۸- وزارت موظف است نسبت به تامین هزینه‌های شورا و کارگروه‌های مشورتی و تخصصی آن از جمله حق حضور در جلسات و حق الزحمه کارشناسی بنا به پیشنهاد دبیر شورا و پیش بینی منابع آن در بودجه سالانه وزارت اقدام کند.

ماده ۹۹- در اجرای ماده (۱۲) قانون و ایجاد وحدت رویه و هماهنگی و حفظ حقوق دولت و دارندگان پروانه عملیات معدنی و ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری در بخش معدن، وزارت می‌تواند به تشخیص خود موارد قابل بررسی را در شورا ارائه کند.

فصل هفتم - نظارت و بازرسی

ماده ۱۰۰- در اجرای تعهدات و تکالیف دارندگان پروانه عملیات، وزارت بر اساس قانون و این آیین نامه و دستورالعمل‌های صادره بر انجام عملیات معدنی نظارت خواهد نمود. امر نظارت بر عملیات معدنی شامل امور نظارتی است که منجر به سلامت و بهداشت و ایمنی کارکنان و کارگران معدن، رعایت طرح مصوب، انجام تعهدات دارنده پروانه عملیات، کنترل عملکرد مسوول فنی، حفظ و صیانت ذخایر معدنی، بهره‌برداری بهینه از ذخایر معدنی و سایر مواردی که موجب حسن اجرای قانون و این آیین نامه و همچنین رعایت ایمنی و حفاظت در معادن می‌شود.

تبصره ۱- شاخص‌های نظارت توسط وزارت تهیه و موقع صدور مجوزها به منظور رعایت به متقاضیان اعلام می‌شود.

تبصره ۲- وزارت موظف است در زمان تنظیم بودجه سنواتی، منابع مالی مورد نیاز در امر بازرسی را پیش‌بینی کند.

ماده ۱۰۱ - در اجرای تبصره ماده (۳۴) قانون استفاده از خدمات سازمان نظام مهندسی معدن و اعضای آن در قالب تفاهم نامه و انعقاد قراردادهای مشخص توسط وزارت به طور مستقیم مجاز است.

ماده ۱۰۲- دارنده مجوز عملیات معدنی و صنایع معدنی موظف است از خدمات اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن در انجام امور فنی و حرفه‌ای فعالیت‌های معدنی بر اساس ماده (۴) قانون نظام مهندسی معدن - مصوب ۱۳۷۹- استفاده کند.

تبصره ۱- عملیات معدنی و صنایع معدنی باید زیر نظر اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن انجام شود. تشخیص موارد استثنا به عهده وزارت است.

تبصره ۲- مسوولیت فنی عملیات معدنی و صنایع معدنی باید بر عهده اشخاصی باشد که طبق قانون نظام مهندسی معدن و ضوابط مربوط دارای صلاحیت فنی لازم بوده و توسط متقاضی یا دارنده مجوز به این منظور تعیین و به وزارت معرفی شوند.

تبصره ۳- در مواردی که دارنده مجوز، صلاحیت لازم را برای تصدی مسوولیت فنی عملیات معدنی داشته باشد، می‌تواند طبق ضوابط مربوط این مسوولیت را به عهده گیرد.

ماده ۱۰۳- دارنده مجوز عملیات معدنی و صنایع معدنی موظف است مفاد آیین نامه ایمنی معادن و سایر دستورالعمل‌های مرتبط با ایمنی، بهداشت و ضوابط زیست‌محیطی را رعایت کند.

ماده ۱۰۴- در معادنی که دارای حداقل (۲۵) نفر کارگر باشند، باید یک نفر ذیصلاح به عنوان مسوول ایمنی و یک نفر به عنوان مسوول بهداشت حرفه‌ای تعیین شود. در معادنی که کمتر از (۲۵) نفر کارگر دارند این مسوولیت به عهده اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن و یا سرپرست معدن است.

تبصره- وجود مسوول ایمنی و یا مسوول فنی عملیات معدنی و صنایع معدنی رافع مسوولیت‌های قانونی دارنده مجوز نخواهد بود.

ماده ۱۰۵- دارنده پروانه عملیات معدنی و یا نماینده او و مسوول ایمنی موظفند در صورت بروز حادثه بلافاصله مراتب را به مراجع قانونی گزارش و در اسرع وقت وزارت را در جریان حادثه قرار دهد.

ماده ۱۰۶- دارنده مجوز عملیات معدنی و صنایع معدنی مکلف است مدارک و مستندات لازم را برابر دستورالعمل وزارت در محل عملیات معدنی و صنایع معدنی برای ارائه به کارشناسان اعزامی نگهداری کند.

تبصره- دارنده مجوز عملیات معدنی و صنایع معدنی موظف است شرایط لازم را برای بازدید کارشناسان اعزامی از طرف وزارت از قسمت‌های مختلف واحدهای معدنی و صنایع معدنی را فراهم نموده و همکاری لازم را به عمل آورد.

ماده ۱۰۷- وزارت موظف است اصول و قواعد فنی مشتمل بر مقررات، ضوابط، معیارها، راهنما و دستورالعمل‌های مورد نیاز انجام عملیات معدنی و صنایع معدنی را تهیه، ترویج و ابلاغ کند. وزارت موظف است اعتبار مورد نیاز را در بودجه سنواتی خود پیش‌بینی کند.

تبصره ۱- دارنده مجوز عملیات معدنی و صنایع معدنی موظف است فعالیت‌های خود را با اصول و قواعد فنی موضوع این ماده منطبق کند.

تبصره ۲- وزارت موظف است تمهیدات و ساز و کار لازم را برای حصول اطمینان از رعایت مقررات و دستورالعمل‌های فنی عملیات معدنی در کشور پیش‌بینی و اجرا نماید.

فصل هشتم- تطبیق و مقررات عمومی

ماده ۱۰۸- در اجرای ماده (۱۷) قانون، وزارت موظف است به منظور استفاده از فناوری‌های پیشرفته در زمینه‌های اکتشاف، استخراج، کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی و تجهیز، نوسازی و ارتقای بهره‌وری در بخش معدن، حمایت از سرمایه‌گذاری‌های داخلی و یا خارجی در بخش معدن و پشتیبانی از فعالیت‌های بنگاه‌های معدنی ایرانی در داخل و یا خارج از کشور همه ساله منابع مالی لازم اعم از ریالی و ارزی را برای تامین ماشین‌آلات، تجهیزات و سایر موارد مورد نیاز، در بودجه سالانه پیش‌بینی کند.

تبصره- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موظف است خط مشی‌های تولیدی، تحقیقاتی، بازرگانی، مالی و پولی پیشنهادی وزارت را در اولویت برنامه‌های توسعه‌ای و لوایح بودجه سالانه کشور پیش‌بینی و اقدامات لازم را به عمل آورد.

ماده ۱۰۹- به منظور تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری‌های معدنی، ورود ماشین‌آلات و تجهیزات اکتشافی، استخراجی و صنعتی مورد نیاز خط تولید عملیات معدنی و صنایع معدنی که با مجوز وزارت انجام می‌شود، از پرداخت هرگونه حقوق ورودی معاف هستند.

ماده ۱۱۰- به منظور تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری‌های معدنی، واردات ماشین‌آلات و تجهیزات اکتشافی، استخراجی و صنعتی مناسب دست دوم مورد نیاز خط تولید عملیات معدنی با تایید وزارت مجاز است. با تشخیص وزارت، مقررات موضوع آیین‌نامه ضوابط فنی واردات خودرو در این خصوص لازم‌الرعايه نیست.

ماده ۱۱۱- وزارت موظف است زمینه‌های لازم را برای توسعه فناوری‌های روزآمد و به کارگیری دانش فنی مرتبط با فعالیت‌های معدنی و آموزش‌های کاربردی مربوط فراهم کند.

ماده ۱۱۲- وزارت موظف است به منظور ترویج فرهنگ معدنکاری و افزایش سرمایه اجتماعی بخش معدن از جمله ژئوتوریسم و موزه‌های معدنی، اعتبارات لازم را برای اطلاع‌رسانی عمومی و سایر موارد مرتبط در بودجه سنواتی خود پیش‌بینی کند.

تبصره- وزارت موظف است از اقدامات بنگاه‌های معدنی و صنایع معدنی در زمینه گسترش فرهنگ معدنکاری از طریق وضع مشوق‌های لازم حمایت کند.

ماده ۱۱۳- در اجرای ماده (۲۸) قانون، وزارتخانه‌های نیرو، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، نفت، کشور، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، امور اقتصادی و دارایی و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سایر دستگاه‌های اجرایی موظفند در اجرای طرح‌ها و برنامه‌های حمایتی- تشویقی، توسعه‌ای و زیربنایی خود، واحدهای معدنی و مناطق محل وقوع عملیات معدنی و صنایع معدنی را در اولویت خود قرار داده و همکاری لازم را با وزارت برای توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور به عمل آورند.

تبصره ۱- وزارت موظف است اولویت‌های ایجاد و توسعه زیرساخت‌های عمومی مورد نیاز معادن و صنایع معدنی به خصوص حمل و نقل ریلی، جاده‌ای و دریایی را به دستگاه‌های اجرایی ذیربط اعلام نموده و در صورت لزوم از طریق سازمان‌های توسعه‌ای خود اقدام کند. وزارت موظف است همه ساله اعتبار مورد نیاز را در زمان تنظیم و ارائه لایحه بودجه سالانه پیش‌بینی کند.

تبصره ۲- به منظور حمایت از دارندگان مجوزهای عملیات معدنی و صنایع معدنی، ضوابط اعمال و میزان تعرفه‌های حمل و نقل مواد و فرآورده‌های معدنی مطابق دستورالعمل مشترکی خواهد بود که از ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه توسط وزارت و وزارت راه و شهرسازی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۱۴- انجام عملیات معدنی و صنایع معدنی در مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مستلزم رعایت مفاد قانون و این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۱۱۵- وزارت موظف است مجوزهای عملیات معدنی که قبل از ابلاغ این آیین‌نامه صادر و معتبر است به تدریج با رعایت حقوق دارنده مجوز در زمان اعتبار پروانه با مفاد این آیین‌نامه تطبیق دهد.

ماده ۱۱۶- به منظور ایجاد امنیت در سرمایه‌گذاری و حفظ حقوق دولت، مقررات و ضوابط زیست‌محیطی عملیات معدنی و صنایع معدنی باید به پیشنهاد مشترک وزارت و سازمان حفاظت محیط زیست ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱۷- وزارت می تواند برای انجام امور اجرایی و کارشناسی مربوط به صدور، تمدید و یا انتقال مجوز عملیات معدنی و صنایع معدنی از خدمات دفاتر مهندسی مجاز استفاده کند.

تبصره - وزارت موظف است با همکاری سازمان نظام مهندسی معدن، دستورالعمل تاسیس و فعالیت دفاتر مذکور را تهیه و ابلاغ کند.

ماده ۱۱۸- ضرر و زیان ناشی از دیرکرد پرداخت مطالبات قطعی حقوق دولت در این آیین نامه به ازای هر ماه تاخیر، معادل یک درصد اصل مطالبات تعیین می شود.

ماده ۱۱۹- به منظور توسعه مناطق کمتر توسعه یافته، سازمان های توسعه ای می توانند با رعایت قانون و این آیین نامه اقدام به انجام عملیات معدنی و صنایع معدنی کنند.

ماده ۱۲۰- نحوه بهره برداری از معادن بزرگ کشف شده توسط سازمان های توسعه ای با توجه به میزان ذخیره، عیار، میزان استخراج، ارزش ماده معدنی، میزان سرمایه گذاری، موقعیت جغرافیایی و ملاحظات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی با رعایت قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۶- و اصلاحات بعدی آن توسط وزارت تعیین می شود.

ماده ۱۲۱- در صورت عدم وجود متقاضی از بخش غیردولتی در مناطق کمتر توسعه یافته، وزارت می تواند از طریق سازمان های تابع در بخش معدن با رعایت مفاد این آیین نامه نسبت به صدور پروانه اکتشاف به نام سازمان های مذکور اقدام کند.

ماده ۱۲۲- با ابلاغ این آیین نامه، آیین نامه اجرایی قانون معادن موضوع تصویب نامه شماره ۷۶۷۶۳/ت/۲۰۳۹۸ ک مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۲۶ و اصلاحات بعدی آن و سایر تصویب نامه های مرتبط از جمله ضوابط زیست محیطی فعالیت های معدنی موضوع تصویب نامه شماره ۵۱۳۹/ت/۲۹۳۷۳ هـ مورخ ۱۳۸۴/۲/۳ در قسمت های مغایر لغو می شوند.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۹۲/۴/۸ به تایید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.